

Samverkan inom öppna data i Kalmar län

- Förstudie

Förstudien beskriver förutsättningarna och möjligheterna för att etablera en regional samverkan om att tillgängliggöra av öppna data i Kalmar Län.

Filip Dijak, Fredrik Eriksson

Godkänd av
Anna Soltorp

Datum
2021.05.20

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Syfte och mål	6
3	Nyttan med öppna data	7
4	Nationell utblick	9
4.1	PSI-lagen	9
4.2	Den offentliga förvaltningens arbete med öppna data	9
4.3	Öppna data-utredningens delbetänkande	11
4.4	Sverige i jämförelse med andra länder	12
4.5	Myndigheten för digital förvaltning	14
4.5.1	Säker och effektiv tillgång till grunddata	14
4.5.2	Säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte	14
4.5.3	Nationella principer för att tillgängliggöra information	16
4.5.4	Vägledning	17
4.5.5	Hack for Sweden	18
4.5.6	Slutrapport öppna data, öppen och datadriven innovation samt AI	19
4.6	Sveriges Kommuner och Regioner	21
4.7	Ökad användning av öppna Data i Stockholms-regionen	21
4.8	Nationell Skalning Öppna Data	22
4.9	City as a Platform	22
4.10	Regional samverkan i Västra Götaland	23
5	Internationell utblick	24
5.1	Vidareutveckling av PSI-direktivet	24
5.2	Open By Default	25
5.3	LIVING-IN.EU	26
5.4	Hållbarhet och Agenda 2030	27
6	Samordning av öppna data i Kalmar län	28
6.1	Nuläge	28
6.1.1	Öppna data på kommunala och regionala hemsidor	28
6.1.2	Resultat av genomförd enkät	29
6.2	Efterfrågade öppna datamängder	37
6.3	Förutsättningar för regional samordning	44
6.3.1	Förmågor	44
6.3.2	SWOT- och riskanalys	49
6.3.3	GAP-analys och förslag till handlingsplan	54

6.3.4	Teknisk plattform – principskiss	56
6.3.5	Beräknade kostnader	58
6.3.6	Finansieringsmodell	59
6.4	Slutsats	60
7	Bilagor	61
8	Källor	62
9	Deltagarna i arbetet	63

1 Sammanfattning

Förstudien har genomförts med syftet att undersöka förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom öppna data i Kalmar län. Detta omfattar att kartlägga hur aktivt kommunala och regionala verksamheter i Kalmar län arbetar med att tillgängliggöra öppna data, undersöka förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom området samt undersöka vilka datamängder som näringslivet och universitet efterfrågar.

Förstudien visar att mognaden inom öppna data-området idag är relativt låg i Kalmar län. Det är endast Kalmar kommun som tillgängliggör fler öppna datamängder än statistik och nyckeltal från Kolada. En orsak till detta är att det saknas tillräcklig kunskap och insikt om vad öppna data är, samt vilken nytta som den kan medföra såväl internt som externt. Intressentkartan upplevs inte heller vara tydlig, vilket gör det svårt att förstå vem som efterfrågar data, hur den ska användas samt vilken nytta som kan skapas.

Hos flera kommuner brister även informationsförvaltningen till stor del, vilket kan försvåra arbetet med att identifiera i vilka system som data lagras samt hur den ska tillgängliggöras på bästa sätt. Det finns dessutom gamla och/eller slutna IT-system som är svåra att få ut information ifrån. Data kan även vara strukturerat på olika sätt hos kommunerna, vilket kan försvåra hanteringen av gemensamma öppna datamängder.

Men förstudien visar även att det finns goda förutsättningar för att etablera en regional samverkan inom öppna data i Kalmar län. En viktig faktor är att det finns ett intresse och en grundläggande vilja till att samverka regionalt kring öppna data, samtidigt som det finns etablerade samverkansstrukturer i LänsIT-rådet och Kommunförbundet Kalmar län, som eventuellt skulle kunna samordna och bedriva en regional samverkan inom öppna data. Den samlade bedömningen är att en samverkan inom öppna data kan bidra till ökad transparens och insyn i den offentliga verksamheten. Genom att samverka kan detta arbete bedrivas mer kostnadseffektivt och med högre genomförandekraft jämfört med att bedriva arbetet i egen regi. En regional samverkan ses som en grundläggande förutsättning för att kommunala och regionala verksamheter med begränsande resurser ska kunna arbeta kvalitativt och effektivt med att tillgängliggöra öppna data över tid.

Förstudien visar även att det finns en efterfrågan hos både näringslivet och universitetet i Kalmar län att ta del av öppna data för att skapa nya produkter och tjänster samt stärka utbildningskvaliteten. Genom att börja tillgängliggöra den data som efterfrågats i förstudien kan regionen och kommunerna i Kalmar län driva på sitt arbete med utvecklingen av ett mer hållbart samhälle.

Öppna data är också ett område som ligger bra i tiden att börja arbeta aktivt med, för att ta del av de positiva effekterna av de insatser som sker på nationell nivå och inom EU. Dessutom kommer en ny öppna data-lag att träda i kraft januari 2022. Bedömningen är att insatserna och lagen kommer medföra ökade krav på att den offentliga sektorn i Sverige

arbetar aktivt med att tillgängliggöra öppna data. Det är inte minst viktigt för att öka Sveriges innovations- och konkurrenskraft – lokalt, regionalt och nationellt. En regional samverkan är ett bra sätt att skapa goda förutsättningar för att möta dessa krav.

Om ett beslut fattas om att etablera en regional samverkan inom öppna data i Kalmar län så är första steget att bestämma vilken organisation eller forum som ska ansvara för samordningen. Region Kalmar län, Läns-IT-rådet och Kommunförbundet Kalmar län är tänkbara aktörer för ett sådant uppdrag.

Därefter behöver informations- och utbildningsinsatser genomföras inom alla beslutsnivåer för att öka intresset och kunskapen om öppna data samt dess nytta. Det kan även vara relevant att förmedla förstudiens resultat till näringslivet och universitetet i Kalmar län.

Ungefär hälften av de kommunala och regionala verksamheterna som svarade på enkäten, efterfrågade en gemensam teknisk plattform för att publicera data. Huruvida en sådan ska införas eller inte, behöver utredas ytterligare. Förslaget är att detta sker parallellt med informations- och utbildningsinsatserna. Med hänsyn till budgetprocesser är bedömningen att en regional teknisk plattform tidigast kan införas under år 2022.

Kostnaden för en regional samordning av öppna data i Kalmar län kan delas in i fyra områden; regional samordning, genomförande av informations- och utbildningsinsatser, regional teknisk plattform samt genomförande av olika utvecklingsprojekt. Behovet av personella resurser för en regional samordningsgrupp med samtliga förmågor inkluderande bedöms till 65% av en heltidstjänst. Omräknat i lönekostnader motsvarar det cirka 468 000 kronor per år.

Kostnaden för genomförande av informations- och utbildningsinsatser uppskattas till 25 000 kronor per år, i och med att utbildningar med god kvalitet kan anordnas via digitala format. Om beslut fattas om att upphandla och införa en regional teknisk plattform, kan den förväntas uppgå till cirka 425 000 kronor per år, enligt tidigare erfarenhet hos utredarna. Kostnaden kan variera beroende på hur avancerad plattform som införskaffas. Därutöver föreslås att en utvecklingsbudget om 200 000 kronor per år tillförs för genomförande av regionala öppna data-projekt och börja med att tillgängliggöra de öppna datamängder som efterfrågats i förstudien. Utöver detta kan det tillkomma eventuella kostnader för lokala anpassningar i IT-system och liknande, som bör finansieras av varje enskild kommunal och regional verksamhet.

Avslutningsvis poängterar förstudien att tillgängliggörande av öppna data inte ska ses som ett enskilt utvecklingsområde eller insats. Istället är framgångsfaktorn att integrera arbetet med öppna data som en naturlig del av den ordinarie informationshanteringen och digitala utvecklingen för att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet, kvalitet och genomförandekraft. Öppna data bör ses som en del av det smarta och hållbara samhället.

2 Syfte och mål

Samhället är grundat på principer om öppenhet, personlig integritet och respekt för individen. Det är också en fråga om förtroende mellan samhällsaktörerna och invånaren att vi kan upprätthålla effektiva och robusta verksamhetsprocesser. Invånarna har rätt till insyn och ska vara trygga med att informationen skyddas på rätt sätt.

EU:s PSI-direktiv¹ fastställdes år 2010. Sverige var bland de första att skriva under direktivet, men idag är Sverige ett av de länder inom EU som har minst PSI-förteckningar och offentliga informationsmängder tillgängliga som öppna data².

Inom ramen för Tillväxtverkets Digitaliseringskoordinatörnätverk har en dialog förts om att etablera regionala samarbeten för att öka tillgängliggörandet av öppna data. Med anledning av detta har Region Kalmar län beslutat att genomföra en nulägesanalys enligt liknande upplägg och omfattning som tillämpades av Västra Götalandsregionen 2018.

Syftet med nulägesanalysen är att undersöka möjligheterna till att etablera ett regionalt samarbete för att öka tillgängliggörandet av öppna data i Kalmar län. I huvudsak omfattar detta att:

1. kartlägga hur aktivt kommunala och regionala verksamheter i regionen arbetar med att tillgängliggöra data,
2. undersöka förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom öppna data i regionen,
3. undersöka vilka datamängder som näringsliv och universitet efterfrågar som öppna data, samt
4. belysa nyttorna med öppna data

¹ PSI-lagen är den gängse beteckningen för lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

² Öppna data avser digital information som är fritt tillgänglig utan inskränkningar, till exempel i form av immaterialrättsliga hinder såsom upphovsrätt och patent. Lär dig mer om öppna data EU:s dataportal; <https://www.europeandataportal.eu/elearning/sv/>

3 Nyttan med öppna data

En av de stora utmaningarna med öppna data är att påvisa nyttan för den egna verksamheten, det vill säga dataproducenten, vilket avser den verksamhet som tillgängliggör offentlig information digitalt som öppna data. Ofta tillfaller nyttan tredje man, datakonsumenten, som exempelvis kan vara ett företag som utvecklar en mobil app som använder öppna data – eller de personer som använder appen.

Men det finns flera goda exempel på när nyttan uppstår hos alla inblandade parter. Ett sådant exempel är kollektivtrafiken som tillgängliggör tidtabeller och annan relevant information som öppna data. Data används i olika typer av rese-appar som underlättar för allmänheten att resa enkelt och miljöeffektivt med hjälp av kollektivtrafiken. Det är enkelt att se när en buss eller ett tåg ankommer och avgår, och det finns tjänster för att både boka och betala biljetter. Det är således enkelt, smidigt och effektivt när resenärerna kan lösa detta själva, vilket också medför att behovet av att tillhandahålla kundtjänstfunktioner för dessa ändamål minskar drastiskt hos kollektivtrafikbolagen (cirka 90st i Sverige).

Ett annat exempel är erfarenheter från Linköping och Göteborg, som påvisar att verksamheten efter en tid börjar återanvända sin egen öppna data; informationen är relevant, tillgänglig och lätt att återanvända i beslutsstöd och liknande vilket leder till ökad effektivitet och bättre underlag för beslut. I Linköping kan politikerna i realtid ta del av hur partikelhalterna av PM10 ändras över tid. I Göteborg används öppna data för leverantörsfakturer av personalen för att undersöka vart de kan köpa produkter och tjänster billigast. Det är också ett enkelt och bra sätt att dela med sig av data till entreprenörer och liknade som arbetar på uppdrag av kommunen, vilket sker i Linköping med öppna data för fordons- och cykeltrafik.

I Södertälje har man tagit detta ett steg längre. Där har sensorer kopplats samman med öppna data och en så kallad chatbot. På kommunens hemsida kan boende och besökare fråga chatboten om vilka handikapparkeringar som är lediga i centrala Södertälje och genast få svar från sensorer som talar om detta. Informationen publiceras som öppna data läses av chatboten i realtid. Liknande lösningar finns även i Linköpings parkeringshus för att tala om vilka elbilsladdstationer som är lediga.

Tillgängliggörande av öppna data är också en viktig ingrediens inom området datadriven innovation, exempelvis vid utveckling och tillämpning av artificiell intelligens som i exemplet med chatboten ovan. Det sänder även en positiv signal till näringslivet vilket i sin tur kan leda till ökad innovationskraft och tillväxt lokalt, regionalt och nationellt. EU uppskattar det ekonomiska värdet av öppna data i Europa, till 184 miljarder EUR per år 2020 och att värdet förväntas öka till mellan 199,51 och 334,21 miljarder EUR per år 2025 ³. På motsvarande sätt uppskattar Lantmäteriet i sin utredning om särskilt värdefulla datamängder (punkt 5.1)

³ Källa: *The Economic Impact of Open Data*.

att öppna avgiftsfria myndighetsdata skulle kunna ge samhället ett mervärde om 10–21 miljarder SEK årligen.

Ett högaktuellt exempel på nyttan med öppna data är Coronapandemin; tack vare öppna data och internationella samarbeten kunde forskarna mycket snabbare än tidigare kartlägga och lära sig egenskaperna för coronaviruset. Det som tidigare tagit över en månad att kartlägga gick nu på några dagar. Forskarna skapade även ett verktyg som i realtid visade utvecklingen och spridningen av viruset i världen.

Vilka nya tjänster och nyttor som öppna data kan bidra till i framtiden vet vi inte idag. Det vi däremot vet är att öppna data på sikt kan bidra till en bättre, mer enhetlig och snabbare offentlig sektor, ökad tillväxt samt en bättre vardag för allmänheten i stort.

4 Nationell utblick

I detta avsnitt beskrivs nationella initiativ och förutsättningar för öppna data i Sverige, som är relevanta och på sikt förväntas ha en påverkan på de kommunala och regionala verksamheterna Kalmar län. En etablering av en regional samverkan inom öppna data kan vara ett effektivt och bra sätt att möta de krav och behov som kommer i framtiden.

4.1 PSI-lagen

År 2010 infördes den så kallade PSI-lagen, lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (2010:566), i Sverige (2010:566). Enligt lagen ska myndigheter publicera en så kallad PSI-förteckning, över vilka typer av handlingar som tillhandahålls elektroniskt så att näringsliv och allmänheten i stort ska kunna vidareutnyttja dem.

4.2 Den offentliga förvaltningens arbete med öppna data

På uppdrag av regeringen genomförde Statskontoret 2018 en samlad uppföljning av den offentliga sektorns arbete med att tillgängliggöra allmänna handlingar som öppna data för att andra ska kunna vidareutnyttja dem. Utredningen påvisade bland annat att:

1. **PSI-lagen har haft svagt genomslag.** Hälften av kommunerna och regionerna samt var tredje myndighet saknar kunskap om lagen och vad den innebär. En knapp femtedel har publicerat en så kallad PSI-förteckning, vilket de är skyldiga att göra enligt PSI-lagen.
2. **Svaga incitament och osäkerhet hämmar tillgängliggörandet av öppna data.** Myndigheternas arbete med öppna data hämmas av att öppna data ofta prioriteras ned till förmån för andra frågor. Flera myndigheter har också IT-system som försvårar möjligheten att extrahera och publicera information som öppna data. En relativt stor andel anser att de inte har information som är relevant för vidareutnyttjande. Det finns också en oro inom förvaltningen för att publicera data med kvalitetsbrister eller att av misstag publicera data som inte bör offentliggöras. För kommunerna och regionerna är resursfrågan den klart vanligaste förklaringen till att de inte har kommit längre i arbetet med att underlätta för andra att vidareutnyttja deras information. Närmare hälften av samtliga kommuner och regioner anser att de skulle kunna publicera mer information på sin webbplats om de hade mer resurser.

3. **Merparten av myndigheterna publicerar data på ett sätt som innebär hinder för återanvändning.** Myndigheterna tillhandhåller sällan metadata som är strukturerad. De publicerar inte heller öppna data på ett sätt som gör dem lätta för användarna att hitta. Oftast saknas också applikationsprogrammeringsgränssnitt (API) eller motsvarande tjänster. Därtill använder myndigheterna olika standarder för data och metadata, vilket försvårar för användare som vill samköra öppna data från flera olika myndigheter. Bristande dokumentation om öppna data är också ett problem.
4. **Myndigheter som hanterar särskilt värdefull information är mer aktiva.** Myndigheter som handhar informationsresurser (data) såsom geografiska data, miljödata, transportdata, företagsdata, samt de viktigaste ekonomiska och demografiska indikatorerna, har i högre grad vidtagit åtgärder för att underlätta vidareutnyttjande av sina informationsresurser. 37 av 42 myndigheter har genomfört någon åtgärd, bland länsstyrelserna är motsvarande andel 14 av 17.
5. **De flesta kommunerna tillgängliggör endast en datamängd.** De flesta kommuner som publicerar öppna data (197st), publicerar endast nyckeltal från Kolada. Nästan 60 procent av kommunerna och regionerna har uppgett att de inte genomfört någon åtgärd för att underlätta vidareutnyttjande av deras information.

4.3 Öppna data-utredningens delbetänkande

Den 15 september 2020 överlämnade Öppna data-utredningen sitt delbetänkande till digitaliseringsministern. Utredningen föreslår att öppna data-direktivet från EU ska genomföras genom bestämmelser som tas in i svensk lagstiftning i en ny öppna data-lag. Den nya lagen föreslås ersätta den befintliga PSI-lagen som i praktiken haft en liten genomslagskraft i Sverige. Lagförslaget gäller för all offentlig förvaltning; myndigheter, regioner, kommuner och offentliga bolag.

Den stora nyheten i den föreslagna lagen är att Sverige tar ett stort steg mot principen "Open By Default", öppenhet som standard, genom att:

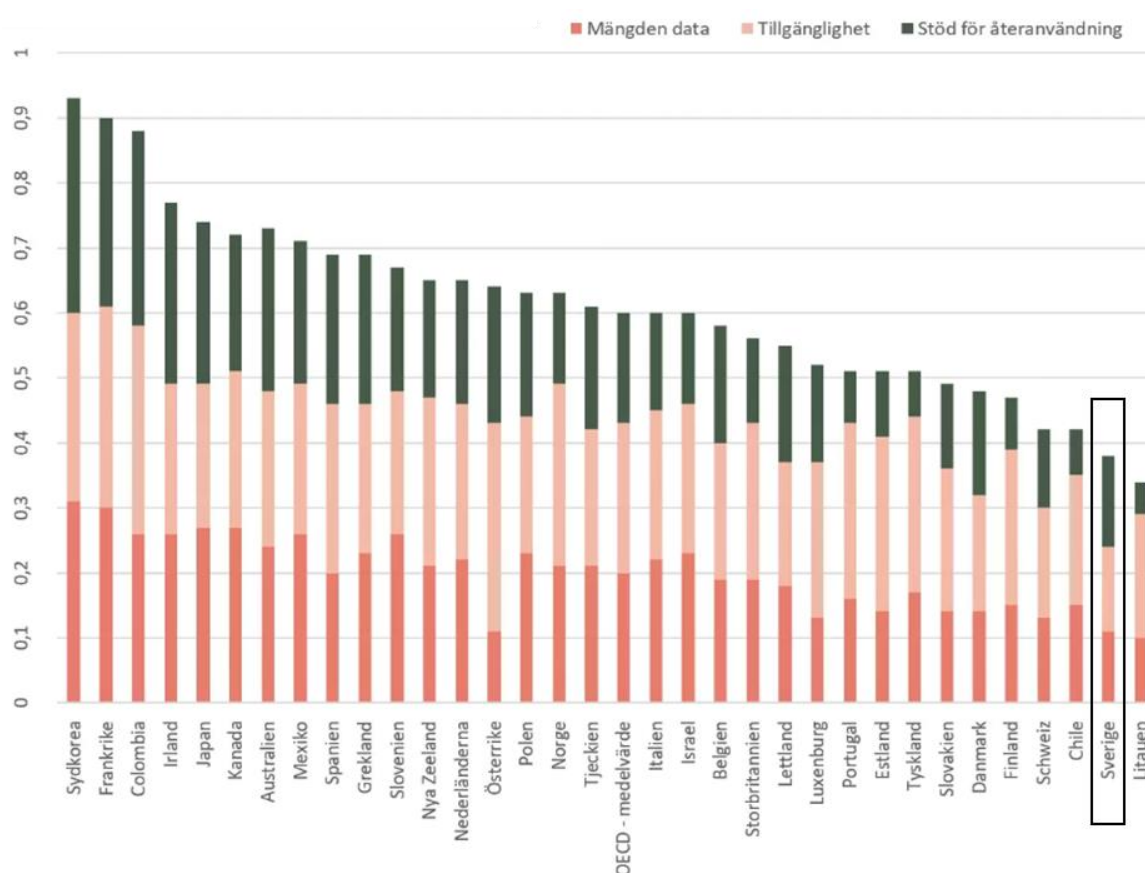
1. Information som lämnas ut efter en begäran i första hand ska tillhandahållas i ett digitalt format.
2. Ett avslag om utlämnande av information ska ske skriftligt och beslutet kan överklagas av den som begärt ut informationen.
3. Offentlig förvaltning uppmanas att kontinuerligt publicera information på eget initiativ, dvs. proaktivt oavsett om informationen begärts ut eller inte.
4. Öppna data kan publiceras i befintligt format, men utredningen förespråkar att offentlig förvaltning ska tillmötesgå användarnas önskemål om format i så stor utsträckning som möjligt.
5. Styrning ska ske mot maskinläsbara och sökbara format, så att digital information ska kunna hittas och användas enkelt på den nationella dataportalen. Det är särskilt viktigt för dynamiska data som uppdateras ofta eller i realtid och utredningen menar att sådan information ska tillhandahållas via lämpliga gränssnitt eller för så kallad bulknedladdning. För de så kallade särskilt värdefulla datamängderna är detta ett grundläggande krav.

I det nya lagförslaget tillämpas ett mer användarcentriskt fokus, till skillnad från tidigare PSI-lagen som tillämpar ett inifrån-ut-perspektiv. Förhoppningen är att det nya lagförslaget ska skapa incitament för offentlig förvaltning att ta öppna data på allvar och stärka Sveriges ranking på OECD:s OUR-Data Index (Open, Useful & Reliable Data-Index). I januari 2022 föreslås lagen träda i kraft.

4.4 Sverige i jämförelse med andra länder

Statskontorets utredning förstärker och sätter ord på en allmän uppfattning om att Sverige som nation inte är särskilt framstående på att tillgängliggöra offentlig information som öppna data. Denna uppfattning förstärks även av *The Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD) genomlysning av Sverige som datadriven offentlig sektor. I rapporten *Government at a Glance*, publicerad 2019, kan man bland annat utläsa att Sverige hamnar på plats 32 av 33 när OECD mäter Sveriges förmåga att tillgängliggöra öppna data och stimulera datadriven innovation och utveckling.

Bild 1 – 2019 OECD Open, Useful, Reusable Government Data (OURdata) Index

Vid motsvarande genomlysning 2017 placerades sig Sverige på en 28:e plats, vilket innebär att trots att 2019 års betyg är klart högre än OURdata index 2017, så har Sverige tappat i placering i förhållande till övriga länder i sammanställningen. För en nation som Sverige, som har som målsättning att vara bäst i världen på att tillvarata digitaliseringen möjligheter och även har som mål att vara världsledande med att utveckla och tillämpa artificiell intelligens, är en 32:a plats givetvis inte acceptabel.

OECD:s rekommendationer till Sverige

För att nå målet att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter behöver Sverige skapa ett väl fungerande ekosystem för datadriven innovation. I ekosystemet behöver hela den offentliga förvaltningen delta, så att data från olika områden ska kunna kopplas ihop och användas i syfte att skapa nya tjänster eller hitta nya tillämpningar.

1. Styrning

- Definiera ett tydligt och strategiskt institutionellt ledarskap för agendan för digital förvaltning.
- Använda regleringsbrev eller ge uppdrag till organisationer i den offentliga sektorn för att fastställa tydliga politiska riktlinjer och möjliggöra ett konsekvent genomförande av agendan för digital förvaltning.
- Utnyttja värdet av befintliga informella interinstitutionella organ för att möjliggöra samordning och samarbete.
- Skapa säkra ytor för test- och försöksverksamhet och idéutbyten.
- Utveckla digital kompetens på alla nivåer.

2. Datadriven offentlig sektor

- Utveckla en datapolitik för den offentliga sektorn. Med en förvaltningsövergripande datapolitik skulle det bli lättare att knyta samman alla datainsatser och delar av datavärdekedjan i ett samlat politiskt instrument.
- Utveckla en modell för institutionellt ledarskap som främjar genomförandet av målen med datapolitik och AI i hela den offentliga sektorn. Ett sådant initiativ bör omfatta både tekniska och strategiska åtgärder.

3. Öppna data

- Utveckla en strategi för öppna data med tydligt angivna mål, åtgärder och aktörer. Strategin bör inte ses som ett isolerat dokument utan bör kopplas till bredare data- och AI-insatser inom den offentliga sektorn.
- Utveckla en nationell datainfrastruktur (inklusive för öppna data).
- Låt den centrala portalen för öppna data fungera som en plattform för flerpartssamarbeten och crowd sourcing av data. Använd "*Hack for Sweden*" som en plattform för interaktion och samarbete för det digitala ekosystemet.

Samtidigt som Sverige får stark kritik från OECD kan vi konstatera att Sverige klättrar i den europeiska rankingen från en 23:e till en 16:e plats. Det framgår i EU-kommissionens rapport, Open Data Maturity Report, som beskriver hur arbetet med öppna data utvecklas i Europa. De åtgärder som vidtagits för att uppnå detta kommer att redovisas i kommande avsnitt.

4.5 Myndigheten för digital förvaltning

Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, startades 2018 som ett resultat av att flera rapporter och utredningar kommit fram till att styrningen av den digitala förvaltningen i Sverige är komplex och alltför splittrad. DIGG:s huvuduppdrag är att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i Sverige i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig. Med den offentliga förvaltningen avses kommuner, regioner och statliga myndigheter. DIGG ska skapa en tydligare styrning och effektivering av de mål som regeringen löpande beslutar om. Detta omfattar även att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data samt bedriva öppen och datadriven innovation.

4.5.1 Säker och effektiv tillgång till grunddata

DIGG leder uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Arbetet genomförs tillsammans med Bolagsverket, Lantmäteriet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Skatteverket.

Nationella grunddata är uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av, som är viktiga i samhället och som uppfyller överenskomna egenskaper, principer och riktlinjer. Grunddatadomänerna kommer att omfatta såväl öppen som åtkomstskyddad data. Det finns stora positiva effekter kopplat till grunddatauppdraget som bedöms skapa samhällsekonomiska nyttor om 900 miljoner kronor under en tioårsperiod (2022–2031).

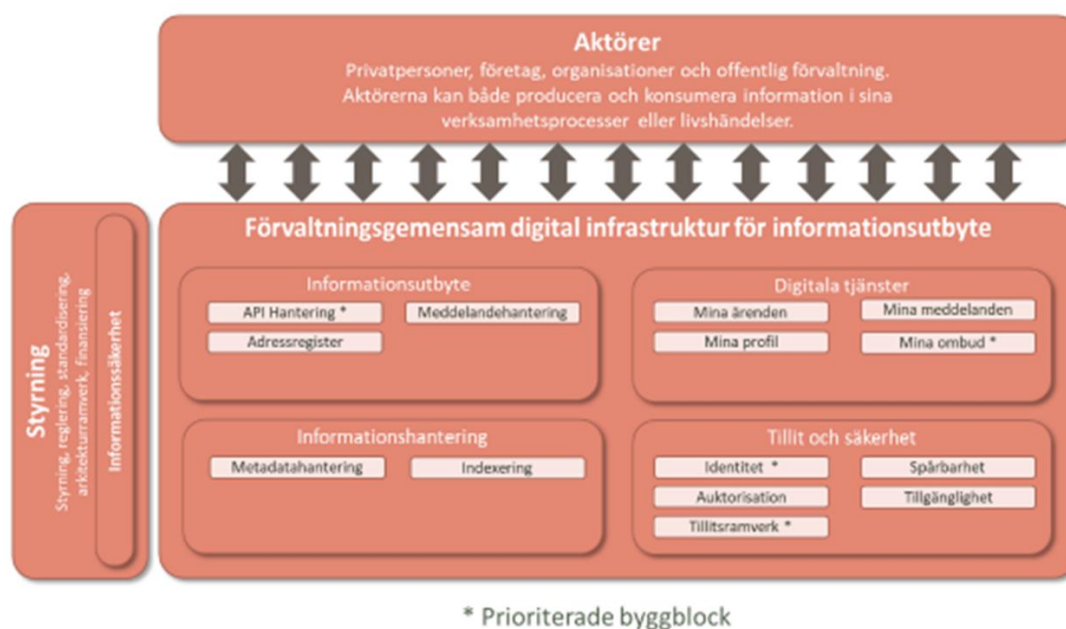
Etablering av grunddatadomäner för områdena person, företag, fastighetsinformation och geografisk information har påbörjats. Myndigheterna har även tagit fram en gemensam målbild och en långsiktig plan för det fortsatta arbetet framåt. Uppdraget genomförs parallellt, och i samverkan med, regeringsuppdraget att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, som beskrivs nedan.

4.5.2 Säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte

DIGG leder även uppdraget att etablera ett enkelt, effektivt och säkert informationsutbyte inom och med den offentliga förvaltningen. Uppdraget genomförs tillsammans med Bolagsverket, Domstolsverket, E-hälsomyndigheten, Försäkringskassan, Lantmäteriet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Riksarkivet samt Skatteverket

Uppdraget syftar till att skapa ökad säkerhet och effektivitet i samband med elektroniska informationsutbyten inom den offentliga sektorn. DIGG och medverkande myndigheter har utvecklat en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, som består av fyra kategorier av byggblock. Tillgängliggörande av öppna data via så kallade API:er kommer att vara en del av dessa byggblock. I grafiken nedan beskrivs byggblocken mer detaljerat.

Bild 2 – Förvaltningsgemensamma byggblock

Regeringen har även givit DIGG i uppdrag att i nära samverkan med SKR, genomföra en analys av förutsättningarna för att kommuner och regioner ska kunna använda den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte och grunddatadomänerna. Syftet är att stärka välfärdens digitalisering. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 15 juni 2021.

4.5.3 Nationella principer för att tillgängliggöra information

Den 9 oktober 2020 publicerade DIGG sju nationella principer som ska vara vägledande i Sverige, för tillgängliggörande av information som bland annat öppna data.

Princip	Beskrivning
Princip 1: Öppenhet som standard	Verksamheten ska göra information öppet och digitalt tillgänglig för användning för externa intressenter, på det sätt som beskrivs i efterföljande principer. Endast den information som är skyddsvärd ska särbehandlas. Detta arbete ska ses som en del i att bidra till att data och information blir en bred värdeskapande resurs för samhället som bidrar till innovation, transparens, kunskap och effektivitet. Att skapa en öppen och tillgänglig dataresurs från offentliga organisationer kräver därför ett kontinuerligt arbete där tillgängliggörande av information är en naturlig del av verksamheten och dess kultur.
Princip 2: Bedriv ett riskbaserat och systematiskt informations-säkerhetsarbete	Informationen som tillgängliggörs ska vara informationsklassad utifrån aspekterna konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet för att identifiera konsekvenser av ett otillräckligt skydd vid och under tillgängliggörandet. I sin riskbedömning ska verksamheten beakta att den tillgängliggjorda informationen kan ackumuleras och aggregeras med annan information vilket kan ge upphov till skador för exempelvis individers integritet, eller organisationer och samhällets säkerhet. Återkommande informationsklassning och riskbedömning ska ligga till grund för beslut om publicering och lämpliga säkerhetsåtgärder under publicerandet. Verksamheten bör säkerställa att säkerhetsåtgärder kring tillgängliggörandet anpassas efter eventuella förändringar i behov, användningsområden och teknisk utveckling.
Princip 3: Tillgängliggör aktuell och uppdaterad information med användaren i centrum	Verksamheten ska sträva efter att information som tillgängliggörs ska vara aktuell och innehålla så mycket som möjligt till exempel när det gäller detaljeringsgrad och omfattning över tid. Verksamheten ska samtidigt sträva efter att anpassa innehåll, format, servicenivåer och dokumentation utifrån användarnas behov för att öka möjligheterna till att informationen används. Tillgängliggörandet ska ske utan onödig fördröjning och bör inte undanhållas för att informationen inte är fullständig, brister i kvalitet eller att efterfrågan ännu inte identifierats
Princip 4: Gör information lätt att hantera	Verksamheten ska sträva efter att använda format, API:er och specifikationer som är öppna, standardiserade och maskinläsbara. Det ökar möjligheterna för att samverka digitalt, kombinera och bearbeta information och lägger inte tekniska begränsningar på hur informationen kan användas. Verksamheten ska sträva efter att använda öppna och kontrollerade begrepps- och kodlistor samt beständiga identifierare eftersom information får ett mervärde genom att hänvisa till samma plats, ämne eller händelse

Princip	Beskrivning
Princip 5: Använd villkor som främjar bred användning	Information ska publiceras under villkor som inte i onödan begränsar möjligheterna till vidareutnyttjande. Verksamheter ska som utgångspunkt inte ställa krav på att användaren behöver ansöka om tillstånd eller registrera sig. Om villkor sätts upp ska dessa vara objektiva, proportionella, icke-diskriminerande och motiverade av ett allmänintresse. Rättighetsmärkning och licenser som används ska vara öppna, maskinläsbara och vedertagna. Huvudregeln är att information ska erbjudas avgiftsfritt om det inte framgår annat i lag, förordning, eller särskilt beslut av regeringen. Om avgifter tas ut ska beräkningsgrunden publiceras öppet och elektroniskt.
Princip 6: Dokumentera och beskriv information	Information som tillgängliggörs ska dokumenteras och beskrivas så att den är lätt att upptäcka, förstå och användas av både människor och maskiner. Metadata om den information verksamheten tillhandahåller digitalt för vidareutnyttjande ska vara sökbar på www.dataportal.se . Annan dokumentation kan innehålla kodexempel, versionshantering, beskrivning av hur informationen skapats, vad den används till idag och exempel på användning. Kvaliteten på uppgifterna ska också dokumenteras och kända felaktigheter och utmaningar ska uttryckligen beskrivas.
Princip 7: Uppmuntra till användning och dialog	Verksamheten ska sträva efter att interagera med användare och aktivt uppmuntra till användning av den tillgängliggjorda informationen. När verksamheten själv använder informationen ska de sträva efter att använda den information som publicerats. Verksamheten bör också erbjuda användarna ett aktivt stöd som möjliggör återkoppling, dialog och frågor, och som kännetecknas av snabbhet och upplevd kvalitet. Denna interaktion skapar bättre möjligheter för verksamheter att fånga upp olika behov och att förbättra kvaliteten på den tillgängliggjorda informationen, samt att det skapar ökade möjligheter för vidareutnyttjare att skapa nya värden och innovationer.

4.5.4 Vägledning

DIGG har tagit fram två vägledningar som ska vara ett stöd till den offentliga sektorn i arbetet med att etablera en organisation och arbeta aktivt med att tillgängliggöra öppna data.

Den ena vägledningen har en strategisk inriktning och syftar till att hjälpa ledningen i arbetet med att upprätta nödvändiga policy- och styrdokument samt att etablera en ändamålsenlig organisation (roller och ansvar) och processer för att arbeta aktivt med öppna data. Vägledningen omfattar även strategiska teknikval och en beskrivning av hur offentliga verksamheter kan använda upphandling som verktyg för att säkerställa så kallad inbyggd

öppenhet som standard, vi anskaffning av nya IT-system och digitala tjänster. Syftet är att säkerställa enkel åtkomst till verksamhetens data, som exempelvis kan publiceras som öppna data.

Den andra vägledningen är ett komplement till den första vägledningen som mer i detalj beskriver hur offentliga verksamheter bör arbeta praktiskt med att tillgängliggöra öppna data. Förutom organisatoriska och tekniska delar, omfattar vägledningen även förslag och rekommendationer på hur offentlig verksamhet bör agera för att identifiera vilka data som är lämpliga att tillgängliggöra som öppna data, hur informationssäkerheten ska säkerställas i största möjliga mån genom bland annat informationsklassning och riskanalyser.

Vägledningarna finns publicerade på DIGG:s hemsida, www.digg.se, och där återfinns även mängder av länkar till annan relevant information som exempelvis vägledningar från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), information relevanta lagar och förordningar för öppna data och mycket annat.

4.5.5 Hack for Sweden

Hack for Sweden är ett uppdrag som DIGG tilldelats av regeringen med syfte att genomföra ett årligt hackaton för att främja öppen och datadriven innovation som en integrerad del av den offentliga verksamheten.

Grundprincipen är att utse en eller flera behovsägare, i form av en offentlig myndighet, som i sin tur beskriver en utmaning som de vill ha hjälp att lösa med nya, innovativa digitala lösningar. Hack for Sweden genomförs i olika deltävlingar som avslutas med en final där en vinnare utses.

År 2020 var det Skogsstyrelsen tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Rymdstyrelsen som var behovsägare. De behövde hjälp med att hitta lösningar som förenklar för skogsägare att bekämpa skador från granbarkborren. Nästan 8 miljoner kubikmeter gran angripits av granbarkborre under 2020. Om man fyller timmerlastbilar med gran och ställer dem på rad motsvarar det en sträcka från Kiruna i norr till Trelleborg i söder, tur och retur.

År 2021 kommer temat för Hack for Sweden vara digital inkludering och delaktighet.

4.5.6 Slutrapport öppna data, öppen och datadriven innovation samt AI

Den 8:e februari 2021 lämnade DIGG in sin slutrapport till regeringen gällande sitt uppdrag om att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data. I rapporten nämns ett antal exempel på leveranser som DIGG åstadkommit:

- En ny nationell dataportal har lanserats med funktionalitet för API:er, begrepp och öppna specifikationer.
- Flera principer, vägledningar och rekommendationer för att öka den offentliga förvaltningens egen förmåga att tillgängliggöra sina data, har publicerats.
- En digital plattform för innovationstävlingar, hackatons och pilotverksamhet har lanserats, som bland annat användes under Hack for Sweden.
- DIGG har löpande rapporterat och gett konkreta förslag till regeringen på åtgärder för att Sverige ska utveckla sin nationella förmåga att tillgängliggöra och vidarenyttja öppna data.
- Dessutom har en mängd olika utbildningsinsatser genomförts tillsammans med andra aktörer för att öka kunskapen kring data som en strategisk resurs.

I slutrapporten föreslår även DIGG ett antal åtgärder för att fortsätta driva på arbetet med öppna data i Sverige:

- Sveriges dataportal behöver fortsatt utvecklas så det blir enklare att publicera data och göra det möjligt för användare att direkt kunna se och utforska API:er på ett rikare sätt än i nuläget på dataportalen.
- DIGG vill även öka mängden användbara data från den offentliga förvaltningen genom att fortsätta främja tillgängliggörande av data och utforma nya riktade insatser som får fler aktörer att öppna upp data på ett likartat sätt
- DIGG föreslår också att ett nationellt AI-center ska etableras, med avsikten att öka den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI.

Dessa åtgärder är en delmängd av de åtgärder som DIGG föreslog till regeringen i sin delrapport, den 31 mars 2020, vilka redovisas i grafiken på nästa sida.

Bild 3 – DIGG:s förslag på handlingsplan

Etablera en nationell datapolitik för en öppen, innovativ och effektiv förvaltning (se kap 2.1)	Effektivisera datahantering, processer och datainfrastruktur (se kap 2.2)	Motivera och engagera (se kap 2.3)
Anta International Open Data Charter (IODC) - Sverige bör anta principerna inom IODC som ramverk för öppenhet i den datadrivna förvaltningen - DIGG bör utnämnas som nationell kontaktpunkt	Säkra långsiktighet för en plattform för datadriven innovation - Skapa långsiktighet för utveckling, interaktion och inspiration på Sveriges dataportal - Gemensam hantering och infrastruktur för API:er	Öka samskapande för digital innovation - Etablera verksamhet och plattform för utmaningsdriven innovation som integreras med Hack for Sweden - DIGG bör långsiktigt leda Hack for Sweden
Ta fram en nationell datastrategi - Uppmuntrar till öppenhet som standard och inbyggd öppenhet - Strategin ska vara konkret med vision, mål, åtgärder och tidsplan	Synliggör data och planera tillgängliggörande - Offentliga organisationer ska publicera kataloger över den information som lämnas ut för vidareutnyttjande - Ta fram planer för tillgängliggörande	Samordna arbetet för data som efterfrågas i samhället Etablera ett forum för data som efterfrågas i samhället
Finansiera ett avgiftsfritt tillgängliggörande Prioritera särskilt värdefulla datamängder	Möjliggör inbyggd öppenhet genom rätt krav vid upphandling - Ta fram stöd för kravställning vid upphandling - Uppdatera ramavtalen	Skapa en öppen och transparent inköpskedja - Statistik om annonsdatabaser enligt öppenhet som standard - Öppna upp inköpsdata
Säkra tydlig styrning och samordning av den förvaltningsgemensamma datapolitiken Bygg upp en organisation för att samordna, stödja och följa upp offentlig förvaltning	Genomför nationell kraftsamling för statistikdata - Ta fram styrande föreskrifter för öppna data - Genomföra konsultationer med konsultationer med användare	Fortsätt insatser för att öka kunskapen om öppna data Genomföra aktiviteter för att öka kunskapen under 2021-2022

4.6 Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, driver inte längre öppna data-frågan på det sätt som skedde för några år sedan. Däremot är SKR en aktiv och viktig part i de initiativ och insatser som genomförs av andra aktörer.

SKR är även ägare av Inera. Inera tillhandahåller kompetens inom digitalisering för att stödja verksamhetsutveckling och utveckling av gemensamma digitala lösningar för kommuner och regioner. De ansvarar även för förvaltning och utveckling av digitala tjänster för allmänheten. Inera faciliterar bland annat ett nätverk, *Arkitekturgemenskapen*, som syftar till att utveckla och etablera gemensamma digitala infrastrukturlösningar för regioner och kommuner. Arkitekturgemenskapen består av representanter från regioner och kommuner samt privata utförare.

Den 2 december 2020 kom regeringen och SKR överens om en avsiktsförklaring om att verka för ökad digitalisering och minskat IT-krångel. Med det menas att stat, regioner och kommuner ska verka för att utveckla den digitala infrastrukturen i välfärden och att det ska bli enklare att dela med sig av information mellan olika offentliga organisationer och förvaltningar. SKR har fått i uppgift att ta fram ett förslag för hur offentlig förvaltning ska använda gemensamma metoder för att identifiera användare, flytta data mellan olika aktörer i välfärden, samt och ta fram och tillämpa gemensamma IT-standarder. Allt för att minska dubbelarbete för medarbetare och höja servicen till medborgarna. En delmängd i det arbetet är öppna data. SKR:s uppdrag delas in i en kartläggningsfas och en förhandlingsfas. Ett beslutsunderlag ska tas fram till september 2021.

4.7 Ökad användning av öppna Data i Stockholmsregionen

Genom projektet *"Ökad användning av öppna data i Stockholmsregionen"* (ÖDIS, 2018–2020), har kommunerna i Stockholmsregionen kraftsamlat för att öka tillgänglighöret av öppna data till små och medelstora företag. Målsättningen var att utveckla gemensamma standarder för öppna data, att tillgängliggöra mer öppna data och att stimulera företagens användning av kommunernas öppna data. I projektet medverkade samtliga 26 kommuner i Stockholmregionen och även ett flertal privata aktörer som exempelvis Hitta.se, Hemnet, Google, Skanska, Smart Stad programmet (IoT), samt Räddningstjänsten.

Projektet har kartlagt vilka öppna datamängder som företagen vill ha och arbetar för att standardisera och tillgängliggöra öppna data enligt dessa önskemål. Projektet omfattar även att tillgängliggöra öppna data direkt från sensorer. Kommunförbundet Storsthlm har tagit över samordningsuppdraget och leder nu det fortsatta arbetet.

4.8 Nationell Skalning Öppna Data

2019 initierades projektet "*Nationell skalning öppna data*" (NSÖD) som leds av forskningsinstitutet RI.SE. Projektet syftar till att stimulera att fler kommuner och regioner tillgängliggör öppna data, bland annat genom att genomföra utbildningsinsatser samt utveckla arbetsmodeller som kan underlätta offentliga verksamheters arbete med att tillgängliggöra öppna data.

Projektets inriktning är att ta vara på och sprida resultatet från tidigare initiativ som exempelvis kollektivtrafikens gemensamma projekt, "*Kraftsamling Öppna Data*", och ÖDIS-projektet (kapitel 4.7). En viktig utgångspunkt är att de öppna datamängder som tillgängliggörs är efterfrågade och att dessa följer en gemensam standard för att underlätta återanvändning.

I projektet medverkar ett 10-tal kommuner, tre regioner samt DIGG, SKR, Internetstiftelsen, Lantmäteriet och Trafikverket för att nämna några.

Projektet kommer att pågå till och med mars 2022 då planen är att rollen ska tas över av en nationell samordnande aktör. Den aktören är vid skrivande stund inte utsedd.

4.9 City as a Platform

Projektet "*City as a Platform*" (CaaP) är ett systerprojekt till NSÖD som också leds av RI.SE. Bakgrunden till projektet är att många städer har börjat testa uppkopplade sensorer och internet of things (IoT) för att förstå hur de kan använda sig av data för att till exempel effektivisera befintliga processer, få bättre överblick och generera bättre beslutsunderlag eller erbjuda invånarna nya innovativa tjänster.

Gemensamma frågeställningar, utmaningar och lösningar kring IoT och datahantering adresseras och hanteras i olika pilotprojekt (PoC). Projektets målbild är bland annat att det ska vara enkelt att flytta tjänster mellan städerna. PoC:arna ska påvisa att detta är möjligt. En viktig aspekt blir dessutom att säkra nationell förankring bland alla relevanta aktörer samt att föreslå en nationell förvaltningsmodell av de ramverk, standards och datamodeller som arbetas fram i projektet.

Ett annat mål för CaaP-projektet är att skapa ett så kallat "*Smart City Lab*", en hubb för samverkan som ska bistå kommuner, teknik- och tjänsteleverantörer samt allmänheten i arbetet med att utveckla den smarta staden – City as a Platform.

Projektet kommer att pågå till och med augusti 2021 då planen är att rollen, precis som i fallet med NSÖD, ska tas över av en nationell samordnande aktör. Den aktören är vid skrivande stund inte utsedd.

4.10 Regional samverkan i Västra Götaland

I november 2019 beslutade Regionutvecklingsnämnden i Västra Götaland att starta ett projekt för att etablera en regional samverkan inom öppna data. Projektets syfte är att stimulera och underlätta för kommunala och regionala förvaltningar att tillgängliggöra öppna data, som en naturlig del av verksamheternas informationsbehandling och digitala utveckling. 49 kommuner och ett 50-tal regionala förvaltningar omfattas av projektet.

En regional arbetsgrupp med expertis inom juridik, informatik, teknik och metodstöd, finns etablerad som ska planera, samordna och följa upp arbetet med öppna data i regionen. Arbetsgruppen kommer dels stödja kommunala och regionala verksamheter i deras arbete med att tillgängliggöra öppna data, och leda och samordna regionala projekt och forum med samma syfte. En regional teknisk plattform för öppna data, www.dataportalvast.se, finns även etablerad som alla kommunala och regionala verksamheter i Västra Götaland kan använda för att publicera öppna data.

Under våren och sommaren 2021 kommer kommunerna att genomföra flera regionala projekt med syftet att publicera öppna data på ett kvalitativt och likvärdigt sätt, för att driva på utveckling av öppna data i Sverige, samt underlätta för datakonsumenten att använda öppna data. Kunskaper, erfarenheter och standardiserade datamängder som skapats i NSÖD-projektet (punkt 4.8) kommer att användas.

Västra Götaland stödjer även andra regioner i Sverige med att etablera en liknande samverkan inom öppna data, genom Tillväxtverkets Digitaliseringskoordinatornätverk.

Projektet kommer att pågå till och med årsskiftet 2022/2023 då målsättningen är att arbetet med öppna data ska vara en naturlig del av de kommunala och regionala verksamheternas informationshantering och digitala utveckling.

5 Internationell utblick

I detta avsnitt beskrivs internationella initiativ och förutsättningar för öppna data som är relevanta och på sikt förväntas ha en påverkan både på regionen och kommunerna i Kalmar län. En etablering av en regional samverkan inom öppna data kan vara ett effektivt och bra sätt att möta de krav och behov som i framtiden eventuellt kommer.

5.1 Vidareutveckling av PSI-direktivet

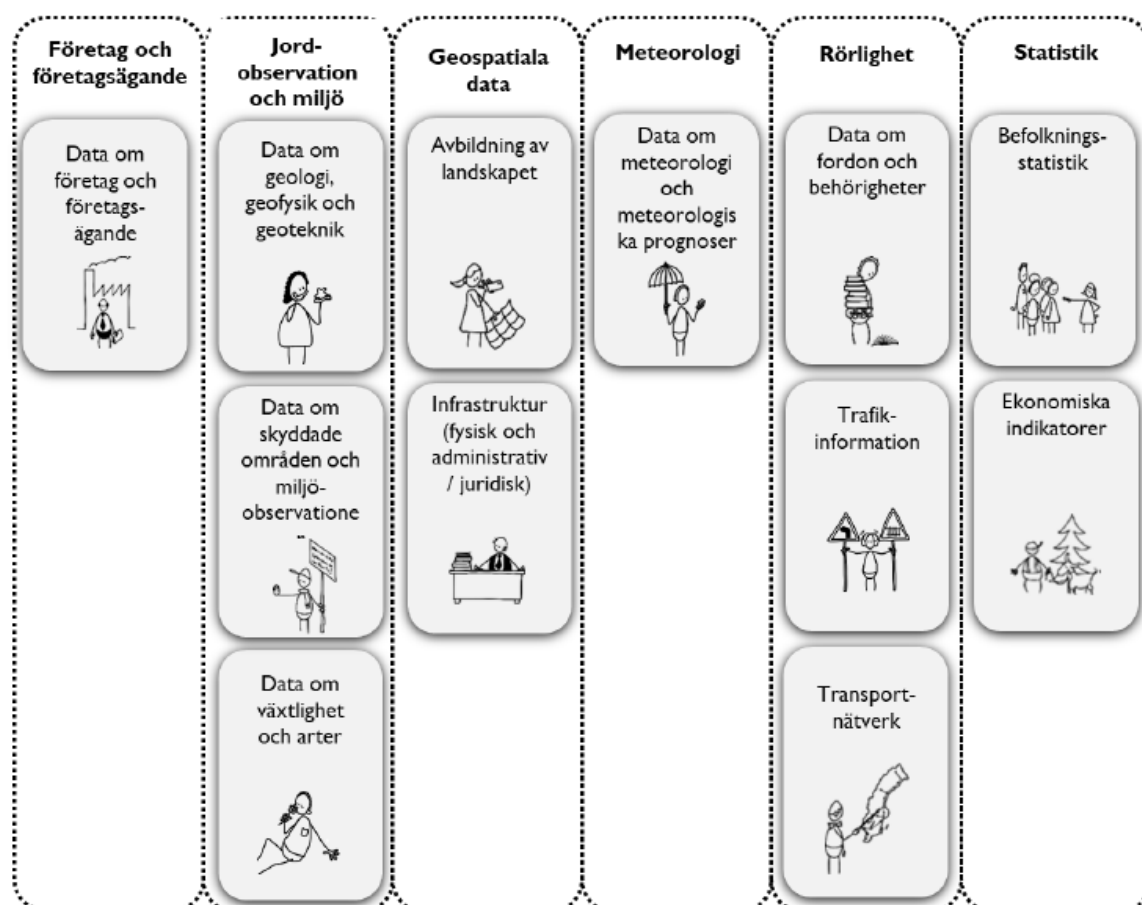
År 2019 beslutade EU-kommissionen att PSI-direktivet ska vidareutvecklas. Detta kommer ställa nya krav på medlemsländerna, däribland Sverige. Förändringen innebär att kommissionen kommer att ta fram en EU-gemensam lista på särskilt värdefulla datamängder, så kallade "high value data", som anses bidra till samhällsekonomiska vinster inom EU. Medlemsländerna kommer åläggas att tillgängliggöra dessa datamängder som öppna data.

Till följd av kommissionens initiativ har Lantmäteriet tilldelats i regeringsuppdrag⁴ att identifiera särskilt värdefulla datamängder i Sverige, samt beskriva vilka myndigheter som kan komma att omfattas av kravet om att tillgängliggöra dessa datamängder som öppna data. Uppdraget slutredovisades i juni 2020, 300 datamängder från 20 statliga myndigheter anses vara särskilt värdefulla datamängder i Sverige. I grafiken på nästa sida beskrivs övergripande vilka datamängder som anses vara särskilt värdefulla. Lantmäteriet uppskattar att öppna avgiftsfria myndighetsdata skulle kunna ge samhället ett mervärde om 10–21 miljarder kronor årligen.

Senast i januari 2022 ska Sverige införa de lagar, dvs. den nya öppna data-lagen, som krävs för att följa EU-kommissionens nya direktiv.

⁴ Regeringsuppdrag I2019/01415/DF

Bild 4 – Särskilt värdefulla datamängder

5.2 Open By Default

Sverige har en stark och långtgående offentlighetsprincip, vilket givetvis är något vi i Sverige ska vara stolta över. En viktig aspekt att beakta är att en sådan princip bygger på en reaktiv grund, nämligen att informationen måste begäras innan den tillhandahålls.

Målet med öppna data är proaktivt, vilket innebär att stater ska beakta en "open by default" princip. Det innebär att data som kan tillgängliggöras utan att det strider mot någon författning eller säkerhetsrisk ska tillgängliggöras, utan att någon har begärt det.

En samverkande statsförvaltning ska i sig vara proaktiv och en föregångare i tillgängliggörandet av de komponenter som bidrar till ökat samskapande tillsammans med civilsamhälle, näringsliv och medborgare. Då öppna data generellt sett är ett av de områden där Sverige internationellt inte kommer upp till en ranking som kan bedömas som tillfredställande, trots att öppna data är ett mycket relevant område för att uppnå Open

Government Partnerships (OGP) övergripande mål, ser regeringen det som angeläget att gentemot OGP åta sig att verka för en ökad tillgång av öppna data⁵.

Signalvärdet i att Sveriges regering ser det som angeläget att tillämpa principen open by default och verka för en ökad tillgång av öppna data, är givetvis stort. Tydliga mål, principer och strategier för hur Sverige ska arbeta med öppna data och datadriven innovation är avgörande för alla regionala och lokala initiativs framgång.

5.3 LIVING-IN.EU

Deklarationen LIVING-IN.EU är en avsiktsförklaring som syftar till att med gemensamma krafter främja en hållbar digital omvandling av städer och samhällen inom EU.

Principer

- *En medborgarcentrerad strategi.*
- *En stadsledd strategi på EU-nivå.*
- *Staden som ett medborgardrivet och öppet ekosystem för innovation.*
- *Etisk och socialt ansvarsfull åtkomst, användning, delning och hantering av data.*
- *Teknik som en grundförutsättning.*
- *Interoperabla digitala plattformar baserade på öppna standarder och tekniska specifikationer, programmeringsgränssnitt (API) och gemensamma datamodeller.*

Målet är att samarbeten mellan olika geografiska områden och sektorer ska främja innovation och göra det möjligt för städer och samhällen att utveckla ändamålsenliga, kostnadseffektiva och medborgarcentrerade digitala tjänster. Därför ligger fokus i förklaringen på uppbyggnad och utvidgning av öppna, interoperabla, sektorsövergripande och gränsöverskridande plattformar som ett sätt att främja digital omvandling. På detta sätt ska teknisk suveränitet och gemensamt skapande av digitala lösningar uppnås, som inte låser EU:s städer och samhällen till viss teknik.

Ambitionen är att deklarationen ska undertecknas av alla städer inom EU. Genom att underteckna deklarationen förbinder sig städerna att följa ett antal principer och vidta ekonomiska, tekniska och rättsliga åtgärder, åtgärder för utbildning och kapacitetsuppbyggnad, samt etablera rutiner för uppföljning och utvärdering.

⁵ Sveriges handlingsplan för Open Government Partnership 2019–2021

5.4 Hållbarhet och Agenda 2030

Nytan med öppna data tillskrivs ofta intern effektivisering, innovation och tillväxtpotential samt demokratiska värden som insyn och transparens, men öppna data är också en del av något större. I grunden är öppna data en komponent i det som oftast benämns det smarta samhället. Det sker i ett samspel mellan IoT, öppna data, AI, digital infrastruktur och ett aktivt ledarskap för att skapa digitala tjänster med avsikten att utveckla och skapa ett mer hållbart samhälle med hjälp av teknik. Det finns därav ett samspel mellan öppna data och hållbarhet - i detta fall de globala målen från Agenda 2030.

Agenda 2030 är ett ramverk som innehåller 17 globala mål som FN tagit fram och antogs hösten 2015. I ramverket finns det 244 olika indikatorer för att mäta utvecklingen mot målen på en global nivå, och det är upp till varje land att välja hur de arbetar och rapporterar sitt arbete mot de globala målen. Det är ett sätt att följa förändringen mot skapandet av ett mer hållbart samhälle.

Sveriges regering har som ambition att Sverige ska vara ledande i genomförandet av agendan, och beskriver i sin handlingsplan att nyckeln till ett framgångsrikt genomförande är en bred delaktighet. Att underlätta för olika samhällsaktörers bidrag till en omställning och ge fortsatt drivkraft för en hållbar utveckling.

Med hållbarhet i Agenda 2030 avses social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet - och de 17 globala målen kan tematiskt indelas enligt följande:

1. Ingen fattigdom (Social hållbarhet)
2. Ingen hunger (Social hållbarhet)
3. God hälsa och välbefinnande (Social hållbarhet)
4. God utbildning (Social hållbarhet)
5. Jämställdhet (Social hållbarhet)
6. Rent vatten och sanitet för alla (Ekologisk hållbarhet)
7. Hållbar energi för alla (Social hållbarhet)
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (Ekonomisk hållbarhet)
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (Ekonomisk hållbarhet)
10. Minskad ojämlikhet (Ekonomisk hållbarhet)
11. Hållbara städer och samhällen (Social hållbarhet)
12. Hållbar konsumtion och produktion (Ekonomisk hållbarhet)
13. Bekämpa klimatförändringarna (Ekologisk hållbarhet)
14. Hav och marina resurser (Ekologisk hållbarhet)
15. Ekosystem och biologisk mångfald (Ekologisk hållbarhet)
16. Fredliga och inkluderande samhällen (Social hållbarhet)
17. Genomförande och globalt partnerskap (Övergripande)

6 Samordning av öppna data i Kalmar län

6.1 Nuläge

För att ta reda på hur aktivt kommunala och regionala verksamheter i Kalmar län arbetar med att tillgängliggöra öppna data har en kartläggning genomförts. Kartläggningen har genomförts på två olika sätt. Dels genom att söka efter öppna data på kommunernas och de regionala förvaltningarnas hemsidor, dels genom en enkät som har skickats till samtliga kommuner och regionala förvaltningar i Kalmar län för besvarande.

6.1.1 Öppna data på kommunala och regionala hemsidor

Kartläggningen av kommunernas och de regionala förvaltningarnas hemsidor visade att:

- Fem kommuner publicerar öppna data i någon form. Dessa är Kalmar, Hultsfred, Vimmerby, Högsby och Emmaboda kommun.
- Av de publicerande kommunerna är det bara Kalmar kommun som tillgängliggör fler än en datamängd. Kalmar kommun publicerar 44 datamängder, främst bestående av olika typer av geodata som exempelvis parkeringsplatser, lekplatser, motions-spår, cykelvägar och liknande.
- Övriga kommuner, som publicerar öppna data, publicerar enbart en datamängd vilket är nyckeltal från kommun- och landstingdatabasen Kolada.
- Hos fyra av kommunerna är öppna data publicerat enligt SKR:s direktiv med sökvägen www.hemsida.se/psidata. Dessa kommuner är Kalmar, Hultsfred, Vimmerby och Emmaboda.
- Högsby kommun publicerar öppna data men följer inte SKR:s direktiv avseende sökvägen www.hemsida.se/psidata.
- Region Kalmar Län samt Västervik, Mönsterås, Oskarshamn, Nybro, Torsås, Borgholm och Mörbylånga kommun publicerar i dagsläget inga öppna data.

6.1.2 Resultat av genomförd enkät

Som ett komplement till kartläggningen av öppna data på kommunernas och regionens hemsidor genomfördes en enkät som skickades till länets kommuner och regionala förvaltningar.

Syftet med enkäten är att få svar på följande frågeställningar:

1. Hur aktivt offentliga aktörer i Kalmar län arbetar med att tillgängliggöra öppna data?
2. Upplevda hinder och utmaningar för att tillgängliggöra öppna data?
3. Vilket behov av stöd som önskas av en eventuell läns gemensam öppna data-samverkan?
4. Vilka kommunala och regionala verksamheter som vill vara med och bidra i ett läns gemensamt öppna data-samarbete?

Totalt har 38 svar inkommit. Tre svar kommer från regionens verksamheter och 35 svar kommer från kommunala verksamheter.

Svarande verksamheter:

1. Serviceförvaltningen, Kalmar kommun	21. Borgholms kommun
2. Samhällsbyggnadsförvaltningen, Nybro kommun	22. Kalmar Energi
3. Nybro kommun	23. Högsby kommun
4. Kommunstyrelseförvaltningen	24. IT-förvaltningen, Region Kalmar Län
5. Nybro kommun	25. Socialförvaltningen, Borgholms kommun
6. Nybro kommun	26. Borgholms kommun
7. Nybro Energi AB	27. Högsby kommun
8. Nybro kommun	28. Västerviks kommun
9. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun	29. Destination Kalmar AB
10. Högsby kommun	30. Kalmar Öland Airport, Kalmar kommun
11. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun	31. Högsby kommun
12. Nybro kommun	32. Västerviks kommun
13. Nybro kommun	33. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun
14. Kalmar kommun	34. Södermöre kommundelsförvaltning, Kalmar kommun
15. Region Kalmar Län	35. Torsås kommun
16. Regional utvecklingsförvaltning, Region Kalmar Län	36. Mönsterås kommun
17. Emmaboda kommun	37. Mörbylånga kommun
18. Utbildningsförvaltningen, Kalmar kommun	38. Omsorgsförvaltningen, Kalmar kommun
19. Mönsterås kommun	
20. Barn och utbildningsförvaltningen, Högsby kommun	

På kommande sidor redovisas enkätsvaren övergripande.

Fråga 1 – Finns det ett formellt uppdrag i din organisation om att tillgängliggöra information som öppna data?

Sju organisationer (tio respondenter) har svarat att det finns ett formellt uppdrag om att tillgängliggöra öppna data. Dessa är Nybro kommun (tre svar), Kalmar kommun, Högsby kommun, Mörbylånga kommun, Destination Kalmar AB, Kalmar Öland Airport och Region Kalmar Län.

I Högsby kommuns fall har kommunchefen förtydligat att det idag inte finns ett formellt uppdrag om att publicera öppna data.

Övriga respondenter har svarat att det inte finns ett formellt uppdrag inom deras organisationer om att tillgängliggöra information som öppna data, alternativt att de inte känner till om det finns ett formellt uppdrag.

Bild 5 – Finns det ett formellt uppdrag i din organisation om att tillgängliggöra information som öppna data?

1. Finns det ett formellt uppdrag i din organisation om att tillgängliggöra information som öppna data?

[Mer information](#)

● Ja	10
● Nej	22
● Vet inte	6

Fråga 2 – Har din organisation en utsedd person med särskilt ansvar för att tillgängliggöra information som öppna data?

Fyra organisationer (sex respondenter) har svarat att de har en person utsedd med särskilt ansvar för att tillgängliggöra information som öppna data och en anonym person. Dessa är Nybro, Högsby och Kalmar kommun samt Destination Kalmar AB. Därutöver har ett anonymt svar inkommit som inte kan härledas till någon organisation.

Övriga respondenter, d.v.s. majoriteten av respondenterna, har svarat att de inte har en utsedd person med särskilt ansvar för att tillgängliggöra information som öppna data, alternativt att de inte vet.

Bild 6 – Har din organisation en utsedd person med särskilt ansvar för att tillgängliggöra information som öppna data?

2. Har din organisation en utsedd person med särskilt ansvar för att tillgängliggöra information som öppna data?

[Mer information](#)

Ja	6
Nej	26
Vet inte	6

Fråga 3 – I vilken grad anser du att din organisation arbetar aktivt med att tillgängliggöra öppna data?

Majoriteten av respondenterna anser att de inte arbetar särskilt aktivt med att tillgängliggöra öppna data och värderar sin aktivitet som låg (värde 1 och 2).

Fyra respondenter har svarat att de arbetar relativt aktivt (värde 4) med att tillgängliggöra öppna data. Det är Nybro och Västerviks kommun samt Destination Kalmar AB och Kalmar Öland Airport.

Ingen har svarat att de arbetar med öppna data i stor omfattning (värde 5).

Bild 7 – I vilken grad anser du att din kommun/region arbetar aktivt med att tillgängliggöra öppna data?

3. I vilken grad anser du att din organisation arbetar aktivt med att tillgängliggöra öppna data?

[Mer information](#)

1 Inte alls	9
2	12
3	13
4	4
5 I stor omfattning	0

Fråga 4 – Hur många olika typer av öppna data tillgängliggör din organisation i dagsläget?

En fjärdedel av respondenterna har svarat att de inte vet hur många olika typer av data som tillgängliggörs. Kalmar kommun har svarat att de har fler än 20 olika typer av öppna data publicerade vilket överensstämmer med deras dataportal.

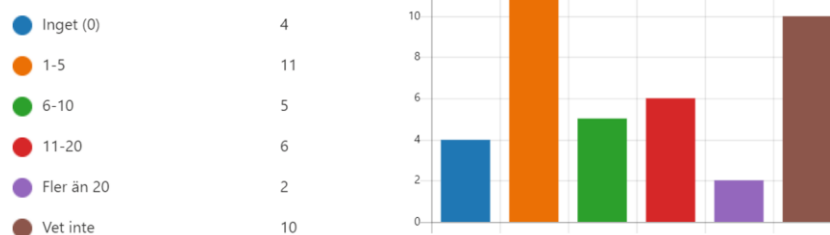
Flera kommuner har svarat att de har fler typer av öppna data publicerade än vad som kunnat hittas vid granskning av deras hemsidor. En förklaring är sannolikt att respondenterna gör bedömningen att Kolada-data är flera öppna datamängder, medan det i praktiken endas är en. Vissa svar skulle också kunna härledas till att kommunal information tillgängliggörs via en statlig myndighet, såsom SCB, men svaren kan också bero på att det saknas tillräcklig kunskap om vad som definierar öppna data.

Torsås, Högsby och Nybro kommun har svarat att de publicerar fler än fem datamängder, men vid granskning av kommunernas hemsidor kunde ingen öppna data hittas.

Bild 8 – Hur många olika typer av öppna data tillgängliggör din organisation i dagsläget?

4. Hur många olika typer (t.ex. geografisk information, matsedel, statistik från Kolada) av öppna data tillgängliggör din organisation i dagsläget?

[Mer information](#)

Fråga 5 – Har din organisation en webbplats eller webbsida där den öppna datan publiceras?

Majoriteten av respondenterna har svarat att de har en webbplats eller webbsida där öppna data publiceras. Vid granskning av hemsidor visar det sig att bara Kalmar, Hultsfred, Vimmerby, Högsby och Emmaboda kommun har en webbplats där öppna data publiceras.

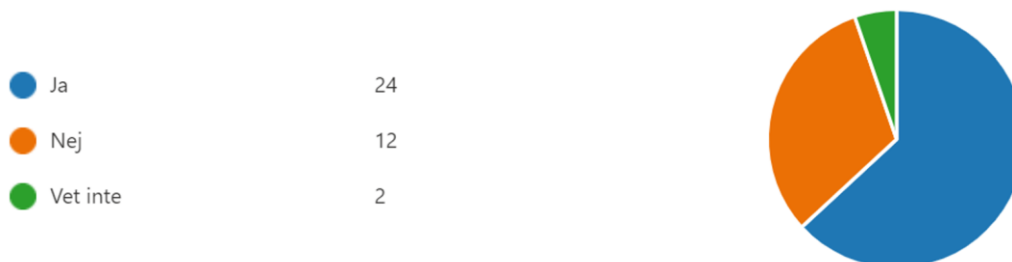
Flera av organisationerna som svarat "Ja" på frågan tycks vid närmare granskning inte ha en hemsida för öppna data. Återigen så kan detta vara en effekt av att svaranden blandar ihop den publika webbsidan med en särskilt avsedd webbplats/-sida för öppna data.

1. Serviceförvaltningen, Kalmar kommun	12. Mörbylånga kommun
2. Nybro kommun	13. Högsby kommun
3. Nybro Energi AB	14. IT-förvaltningen, Region Kalmar Län
4. Nybro kommun	15. Socialförvaltningen, Borgholms kommun
5. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun	16. Borgholms kommun
6. Högsby kommun	17. Högsby kommun
7. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun	18. Kalmar Öland Airport, Kalmar kommun
8. Kalmar kommun	19. Högsby kommun
9. Region Kalmar Län	20. Västerviks kommun
10. Emmaboda kommun	21. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun
11. Utbildningsförvaltningen, Kalmar kommun	22. Södermöre kommunalförvaltning, Kalmar kommun
	23. Torsås kommun
	24. Omsorgsförvaltningen, Kalmar kommun

Bild 9 – Har din organisation en webbplats eller webbsida där öppna data publiceras?

5. Har din organisation en webbplats eller webbsida där den öppna datan publiceras?

[Mer information](#)

Fråga 6 – I vilken grad bedömer du att det finns mognad och förutsättningar för att arbeta med öppna data i din kommun, förvaltning eller organisation?

Merparten av svarande respondenter anser sig inte ha rätt förutsättningar för att arbeta med öppna data (värde 1–3). Exempelvis bedöms mognaden om att tillgängliggöra information som öppna data från verksamhetssystemen som låg. Tillgängliggörande av öppna data bedöms inte heller vara en prioriterad fråga och merparten av svarande organisationer är överens om att det saknas resurser för att arbeta aktivt med öppna data.

Endast två svarande anser att organisationen har tillräcklig kunskap om öppna data (värde 4–5). Svaren kommer från Kalmar kommun och Västerviks kommun.

22 svarande, motsvarande 58%, anser att öppna data inte är en prioriterad fråga av ledningen (värde 1–2).

Sex svarande tycker att det har någorlunda god kunskap om vilken information som är relevant att publicera som öppna data (värde 3–5). Svaren kommer från fyra organisationer, vilka är Högsby kommun, Borgholms kommun, Kalmar kommun och Kalmar Öland Airport.

13 svarande tycker det inte är enkelt att tillgängliggöra öppna data från sina IT-system (värde 1–2). Det är tre svar från både Högsby och Kalmar kommun, två svar från Nybro kommun, samt ett svar vardera från Västervik, Torsås, Mönsterås kommun, Kalmar Energi och Region Kalmar Län.

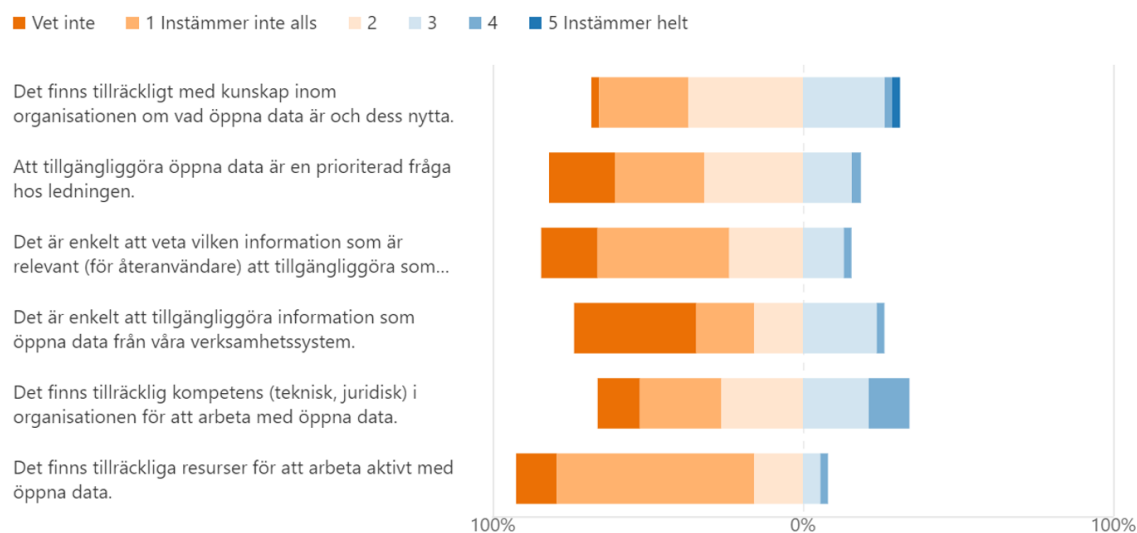
En tredjedel av svarande anser att de har tillräcklig teknisk och juridisk kompetens för att arbeta med öppna data (värde 3–5).

Tre svarande anser att det finns tillräckligt med resurser för att arbeta med öppna data (värde 3–5). Det är två svar från Kalmar kommun och ett svar från Högsby kommun.

Bild 10 – I vilken grad du bedömer att det finns mognad och förutsättningar att arbeta med öppna data i din kommun, förvaltning eller organisation?

6. Frågorna och påståendena nedan handlar om i vilken grad du bedömer att det finns mognad och förutsättningar för att arbeta med öppna data i din organisation. Välj i vilken grad du instämmer med påståendena:

[Mer information](#)

Fråga 7 – Vilken typ av stöd bedömer du att din kommun/förvaltning skulle behöva från ett regionalt öppna data-samarbete?

Det finns en bred enighet bland svarande respondenter om att det finns ett stort behov av stöd inom samtliga områden (värde 4–5).

En samordnade funktion/forum för att identifiera och tillgängliggöra öppna data, utbildning för verksamheten om vad öppna data är och dess nytta, tillgång till juridisk kompetens samt resurser som kan stödja i arbetet med att tillgängliggöra öppna data är de största behoven.

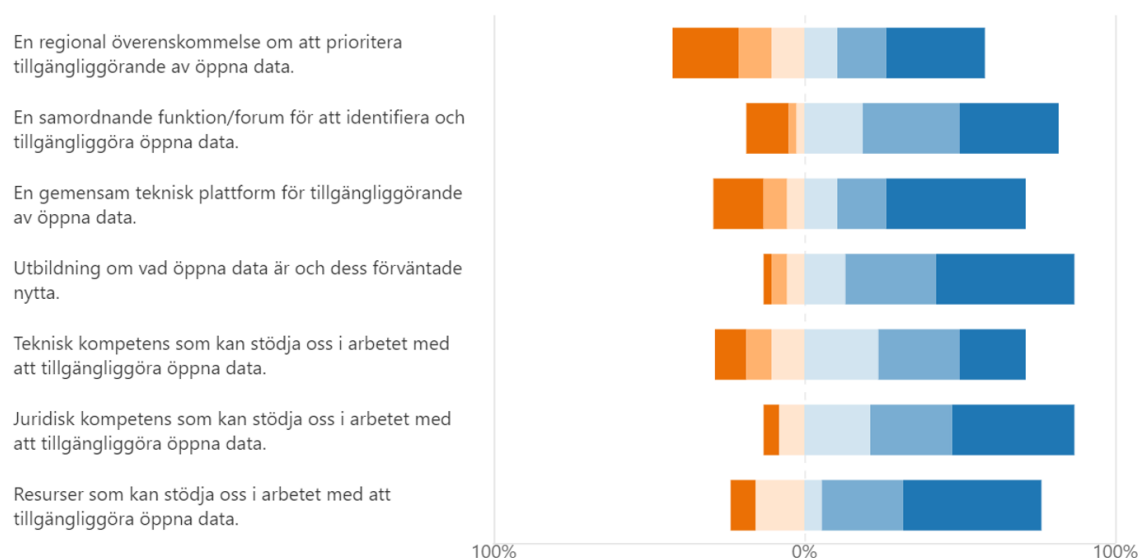
Nästan hälften av respondenterna anser också att det finns ett behov av en regional överenskommelse om att prioritera arbetet med öppna data (värde 4–5).

Bild 11 – Vilken typ av stöd bedömer du att din kommun/förvaltning skulle behöva från ett regionalt öppna data-samarbete i Kalmar län?

8. Vilken typ av stöd bedömer du att din organisation skulle behöva från ett regionalt öppna data-samarbete? Betygsätt grad av prioritering.

[Mer information](#)

■ Vet inte ■ 1 Inget behov ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 Stort behov

Fråga 8 – Är din kommun/förvaltning intresserad av att medverka i en regional öppna data-samverkan?

Knappt hälften av respondenterna, med representation från hälften av alla organisationer, har svarat att de är intresserade att medverka i en regional öppna data-samverkan.

1. Serviceförvaltningen, Kalmar kommun	9. Kalmar Energi
2. Nybro kommun	10. IT-förvaltningen, Region Kalmar Län
3. Samhällsbyggnadsförvaltningen, Nybro kommun	11. Västerviks kommun
4. Kommunstyrelseförvaltningen	12. Destination Kalmar AB
5. Nybro kommun	13. Västerviks kommun
6. Kalmar kommun	14. Samhällsbyggnadskontoret, Kalmar kommun
7. Regional utvecklingsförvaltning, Region Kalmar Län	15. Torsås kommun
8. Mörbylånga kommun	16. Omsorgsförvaltningen, Kalmar kommun

Tre respondenter har sagt att man inte är intresserad av att medverka i en regional öppna data-samverkan.

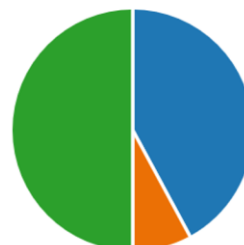
Resterande har svarat att de inte vet om verksamheten är intresserad av att medverka i en regional öppna data-samverkan. En anledning till detta kan vara en osäkerhet kring vad en regional samverkan inom öppna data skulle innebära eller att svaret är lämnat utifrån ett enskilt förvaltningsperspektiv.

Bild 12 – Är din kommun/förvaltning intresserad av att medverka i en regional öppna data-samverkan?

10. Är din organisation intresserad av att medverka i en regional öppna data-samverkan?

[Mer information](#)

● Ja	16
● Nej	3
● Vet inte	19

6.2 Efterfrågade öppna datamängder

För att ta reda på vilka öppna datamängder som näringslivet och akademien i Kalmar län efterfrågar har en kartläggning genomförts via enkät och intervjuer. Totalt har 28 olika datamängder identifierats vilka beskrivs nedan. För en mer utförlig beskrivning av respektive datamängd hänvisas till bilaga 1.

1. Leverantörsfakturor	15. Trafikflöden
2. Allmänna handlingar	16. Cykelvägar
3. Luftkvalitet	17. Planerade och pågående vägarbeten
4. Vattenkvalitet	18. Tidtabeller i kollektivtrafiken
5. El- och energianvändning	19. Regionala nyckeltal
6. Vattenförbrukning	20. Befolkningsprognoser
7. Information om kulturella institutioner	21. Företagsetableringar
8. Evenemangsdata	22. Grundläggande skolinformation
9. Information om konstverk	23. Skolresultat
10. Information om sevärdheter	24. Information om offentliga boenden
11. Utegymp	25. Parkeringsplatser
12. Motionsspår	26. Antal väntande på akuten
13. Badplatser	27. Fastighetsdata och ritningar
14. Parker	28. Måltidsinformation

Inom ramen för förstudien har arbetsgruppen genomfört en utvärdering och prioritering av de efterfrågade datamängderna. Generellt bedömer arbetsgruppen att det finns såväl interna som externa nyttor med att dela och återanvända data, men att det behöver tydliggöras om berörd data finns strukturerat idag och kan delas på ett enkelt sätt.

Med anledning av detta har utvärdering och prioritering av datamängderna genomförts med utgångspunkt från följande kriterier:

- om de efterfrågade datamängderna finns lagrade på ett strukturerat sätt,
- om data kan delas på ett enkelt sätt,
- hur många aktörer som efterfrågar respektive datamängd (akademi/näringsliv),
- vilka interna och externa nyttor förväntas uppstå om de tillgängliggörs som öppna data, samt
- datamängdernas koppling till de globala målen i Agenda 2030

Tanken med utvärderingskriterierna är att bedöma förutsättningarna för att tillgängliggöra de efterfrågade datamängderna, samt vilken mobiliserande driftkraft datamängderna förväntas ha utifrån ett internt och/eller externt intresse.

Maximalt kunde varje enskild datamängd erhålla 25 poäng och utvärderingen resulterade i en topp-10-lista på vilka datamängder som en regional samordning av öppna data i Kalmar län bör ta avstamp i.

På kommande sidor beskrivs topp-10-listan på de datamängder som erhållit de högsta betygen när det kommer till att mobilisera för att dela och återanvända information, samt bidra till lönsamhet och en positiv påverkan utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Bedömningen är att dessa datamängder kan vara värda att fokusera på att tillgängliggöra som öppna data om och när en regional samverkan inom öppna data etableras i Kalmar län.

10-i-topp

1. Företagsetableringar
2. Vattenförbrukning
3. Befolkningsprognoser
4. Regionala nyckeltal
5. El- och energianvändning
6. Vattenkvalitet
7. Badplatser
8. Skolinformation
9. Evenemangsdata
10. Allmänna handlingar

1 – Företagsetableringar (19,9/25): Data över vilka företag som etablerat sig i regionen för att göra det möjligt för andra parter att identifiera potentiella samverkanspartners men också följa regionens näringslivsutveckling. Bedömningen är att den här datamängden har stor potential att kombineras med andra datamängder för att skapa mervärden, exempelvis diarienummer och allmänna handlingar. Genom att publicera och återanvända den här informationen kan såväl interna som externa nyttor skapas genom att underlätta näringslivsutveckling, samhällsplanering och ökad samverkan mellan näringsliv och universitet. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av två globala mål, främst ur ett ekonomiskt perspektiv:

- ✓ **#8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** – Bidrar till en hållbar ekonomisk tillväxt i regionen och blir underlag för att främja politik som skapar nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet. Genom att stärka banden mellan universitet och näringsliv kan man bidra till att främja unga människors utbildning, praktik och anställning.
- ✓ **#17 Genomförande och globalt partnerskap** – Skapar förutsättningar för att samarbeta och dela kunskap kring vetenskap, teknik och innovation, men också uppmuntrar till fler partnerskap mellan offentliga och privata organisationer för utvecklandet av ett smart samt hållbart samhälle.

2 – Vattenförbrukning (19,8/25): Data om personer, hushåll och fastigheters vattenförbrukning. Datamängden kan användas vid planering och utveckling av exempelvis fastigheter för att optimera kapacitet, men också för uppföljning av befintliga nivåer i vattenreserver och öka förståelsen för den individuella förbrukningen. Den här typen av data efterfrågas också från universiteten för att kunna visualisera klimatavtrycket, men utgör också en viktig del i att kunna jämföra med historiska perspektiv för att utbilda AI. Bedömningen är att det finns en stor potential i att publicera och återanvända data, både som enskild datamängd och i kombination med andra. Däremot finns det osäkerhet kring hur data finns strukturerat idag. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av två globala mål, både ur ett ekologiskt och ekonomiskt perspektiv:

- ✓ **#6 Rent vatten och sanitet** – Indirekt säkerställer delning av den här datamängden att samtliga medborgare har tillgång till grundläggande sanitet och hygien, men genom att återanvända samt analysera data kan medborgare effektivisera sin vattenförbrukning. Det bidrar till en integrerad förvaltning av vattenresurser och ser till att skydda vattenrelaterade ekosystem.
- ✓ **#12 Hållbar konsumtion och produktion** – Genom att höja medvetandet om vattenförbrukning kan kommunerna och regionen i Kalmar län skapa förutsättningar för en hållbar förvaltning och användning av naturresurser. Ett bidrag är även att öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar och hur klimatavtrycket kan minskas.

3 – Befolkningsprognoser (19,3/25): En datamängd som främst efterfrågats av universiteten. Det avser data om nettobefolkningen i kommuner och regioner för att bättre förstå urbaniseringens effekter och kunna ta bättre beslut rörande samhällsutvecklingen samt planering av bostäder. För universiteten är det ett sätt att planera och dimensionera sin organisation och säkerställa att det finns tillräckligt med studentbostäder. Bedömningen som gjorts är att informationen i första hand inte alltid finns hos kommuner eller regionen, utan snarare hos SCB och kan anropas via ett API, således i ett strukturerat format. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av tre globala mål, främst ur ett socialt perspektiv:

- ✓ **#4 God utbildning** – För universitet handlar det om att kunna dimensionera sin organisation för att erbjuda så många platser som möjligt till studenter och därmed säkerställa lika tillgång till en högre utbildning av god kvalitet.
- ✓ **#7 Hållbar energi för alla** – Återanvända informationen som beslutsunderlag för att planera så en större andel av medborgarna i kommunen eller regionen också får tillgång till el via förnyelsebara energikällor.
- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – För att planera samhällsutvecklingen och säkra bostäder till en överkomlig kostnad för en växande befolkning. Datamängden anses vara ett viktigt underlag i främjandet av en nationell och regional utvecklingsplanering och en del av utformandet av hållbara transportsystem i samt utanför städerna.

4 – Regionala nyckeltal (19,0/25): Den här datamängden avser kommunala och regionala nyckeltal som kan vara av intresse för universitet och media för att följa samhällsutvecklingen. Exempel på data är arbetslöshet, fibertillgång, antal infrastruktur- och teknikprojekt etc. Den här datamängden återges delvis idag via Kolada-databasen, men det är oklart om all data som efterfrågas finns i strukturerad form. Den här typen av data efterfrågas främst från universitet som underlag i deras forskningsarbete, men också för att träna AI genom att använda stora mängder data. Utöver det bedöms datamängden kunna användas för att visa på utvecklingen i kommunen eller regionen, med avsikt att vara en attraktiv plats för både medborgare och näringsliv. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av fyra globala mål, både ur ett socialt och ekonomiskt perspektiv:

- ✓ **#7 Hållbar energi för alla** – Genom att vara transparenta med nyckeltalen och göra det möjligt att följa upp samt jämföra med andra offentliga förvaltningar så skapas förutsättningar för att bygga ut och förbättra infrastrukturen för energi. Dessutom är det ett sätt att tillgängliggöra forskning och teknik.
- ✓ **#8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** – Bidrar till främjandet av ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk innovation och uppgradering. Kan också användas för att följa upp sysselsättningsgrad och säkerställa att offentliga medel satsas på områden som kan öka sysselsättningen.
- ✓ **#9 hållbar industri, innovation och infrastruktur** – Bidrar till främjandet av en inkluderande och hållbar industrialisering. Antalet infrastruktur- och teknikprojekt ger en indikation hur kommunen eller regionen arbetar med att uppgradera infrastrukturen för en ökad hållbarhet.
- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – Ett sätt att följa upp kommunen eller regionens arbete med att tillgängliggöra hållbara transportsystem för alla.

5 – El- och energianvändning (18,2/25): Data om energianvändning i regionen och andelen grön el som används för att kunna analysera både förbrukning och utsläpp för att lyfta hållbarhet på agendan. Data efterfrågas av såväl näringslivet som Linneuniversitetet. Det är osäkert i vilken utsträckning informationen idag finns i en strukturerad form men bedömningen är att den kan skapa nytta utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Den här datamängden bidrar till uppfyllelse av fem globala mål, ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv:

- ✓ **#7 Hållbar energi för alla** – Bidrar till att säkerställa att medborgare och näringsliv i större utsträckning har tillgång till samt kan göra ett medvetet val av förnyelsebar energi. Därmed ett steg i rätt riktning för att öka andelen förnybar energi i världen.
- ✓ **#9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur** – Bidrar till att uppmärksamma vilka behov av uppgradering som den nuvarande industrin och infrastrukturen har för en ökad hållbarhet.
- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – Bidrar till att skapa förutsättningar för att minska stadens miljöpåverkan och klimatavtryck.
- ✓ **#12 Hållbar konsumtion och produktion** – Ökar allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar, och gör det enkelt att exempelvis stänga av elektroniska prylar som inte används.

- ✓ **#13 Bekämpa klimatförändringarna** – Ökar kunskapen hos medborgare och näringsliv och skapar förutsättningar för att hantera klimatförändringar. Det blir enklare att förstå hur man kan spara på elektricitet genom att anpassa sin energianvändning och byta ut elintensiva eller mindre energieffektiva prylar.

6 – Vattenkvalitet (18,1/25): Data om vattnets kvalitet kan användas för att skapa insikter hos kommuner, regioner och medborgare över vilka faktorer som påverkar kvaliteten för att öka medvetenheten om hållbarhet. Identifierade användningsområden är främst i förebyggande syften ur ett internt perspektiv. Datamängden efterfrågas från Linneuniversitet med avsikten att kunna hämta och använda data för att jämföra trender som underlag i forskning. Bedömningen är att informationen finns strukturerad hos kommuner och region, men osäkerhet kring hur den ska kunna delas på ett enkelt sätt. Det är främst den externa nyttan som belyses och utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av fyra globala mål, både ur ett socialt och ekologiskt perspektiv:

- ✓ **#4 God hälsa och välbefinnande** – Bidrar till att minska antalet sjukdomsfall till följd av föroreningar av dricksvattnet.
- ✓ **#6 Rent vatten och sanitet för alla** – Bidrar till att skapa säkert dricksvatten åt alla, men uppföljning och jämförelser möjliggör att åtgärder kan sättas in för att förbättra vattenkvaliteten. Det bidrar också till att skydda och återställa vattenrelaterade ekosystem.
- ✓ **#14 Hav och marina resurser** – Bidrar till ett ökat medvetande hos individen för att minska föroreningar i haven, men också möjliggöra för en utökad vetenskaplig kunskap, forskning och teknik som kan bidra till friskare hav.
- ✓ **#15 Ekosystem och biologisk mångfald** – Bidrar till att bevara, restaurera och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem i sötvatten.

7 – Badplatser (18,0/25): Avser data om badplatser och vilka faciliteter eller utrustning som finns i anknytning till badplatsen, med avsikten att få fler medborgare att besöka regionens badplatser och därigenom höja livskvaliteten. Den här datamängden har efterfrågats både från universitet och från näringsliv, och bedömningen är att de nyttor som kan skapas vid återanvändning är intressanta för en besöksregion som Kalmar län. Förutsättningarna för att data finns strukturerat skiljer sig lite mellan kommunerna och likaså möjligheten att på ett enkelt sätt dela data. Däremot finns det ett stort externt intresse för denna data och utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av två globala mål, både ur ett socialt och ekologiskt perspektiv:

- ✓ **#6 Rent vatten och sanitet** – Utifrån ett sötvattensperspektiv är det viktigt att vattentillgångar vårdas genom att undvika nedskräpning vid badplatser. Bra faciliteter och papperskorgar underlättar ett sådant sätt.
- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – Information om platser där aktiviteter kan genomföras, som exempelvis en badplats, kan uppmuntra både nya och befintliga medborgare till rekreation. Det bidrar till ett starkare, gladare och hälsosammare samhälle.

8 – Skolinformation (18,0/25): Det som efterfrågas från universiteten är kvalitativa och grundläggande data om skolorna. Syftet är att aggregera och använda data för att bättre förstå förutsättningarna i skolorna. Denna datamängd kan kombineras med data om skolresultat för att kontinuerligt och på ett enklare sätt utreda vilka faktorer som kan påverka elevers skolresultat. Bedömningen är att det finns såväl interna som externa nyttor med att dela den här datamängden. Återigen ser förutsättningarna olika ut hos kommunerna, där informationen hos vissa finns i strukturerad form och kan delas enkelt, medan det upplevs vara svårare hos andra. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av tre globala mål, främst ur ett socialt perspektiv:

- ✓ **#4 God utbildning** – Bidrar till att skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer där skolan ger lika förutsättningar till alla barn och personer med t.ex. funktionsvariation.
- ✓ **#8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** – En god utbildning på lika villkor främjar också ungas möjlighet för vidare utbildning och möjligheter till praktik samt anställning.
- ✓ **#16 Fredliga och inkluderande samhällen** – Genom att dela med sig av grundläggande information kan kommuner och regionen i Kalmar län bidra till att bygga effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.

9 – Evenemangsdata (17,8/25): Data om olika evenemang och aktiviteter i staden eller regionen kan användas för att öka deltagandet i samhället samt höja livskvaliteten för befintliga och nya medborgare. Datamängden efterfrågas främst av universitet med avsikten att kunna erbjuda nya lärare och studenter en överskådlig bild av vad staden har att erbjuda. På så sätt hoppas universitet kunna integrera nya personer till samhället men också få dem att stanna kvar efter studierna. Det här är en datamängd som bedöms ha framför allt en extern nytta då data kan användas för att utveckla digitala tjänster, men även en intern nytta i att erbjuda medborgare ett rikt kulturliv så de trivs och stannar. Den här datamängden tycks inte finnas i strukturerad form hos kommuner och region. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av tre globala mål, både ur ett socialt och ekonomiskt perspektiv:

- ✓ **#8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** – Bidrar till främjandet av en gynnsam och hållbar turism.
- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – Genom att dela denna data kan kommuner och regioner främja en nationell och regional utvecklingsplanering.
- ✓ **#12 Hållbar konsumtion och produktion** – Skapar goda förutsättningar för att internt eller externt kunna utveckla och implementera verktyg för en hållbar turism.

10 – Allmänna handlingar (17,8/25): data om beslut som fattas av styrelser och offentliga verksamheter. Beroende på vilket ämne beslutet eller ärendet rör så finns det bland annat möjlighet att följa upp hur offentliga verksamheter arbetar för att främja samtliga hållbarhetsmål. Den viktiga interna och externa nyttan är den demokratiska, i och med att detta är en förstärkning av offentlighetsprincipen som bidrar till transparens samt ökad delaktighet i samhället. Denna datamängd efterfrågas av både näringsliv och universitet för att enklare kunna ta del av de beslut som rör den egna verksamheten. Denna datamängd finns strukturerad idag men förutsätter en korrekt informationshantering så att sekretessbelagd och känslig information delas. Bedömningen är att denna datamängd kan kombineras med flera andra datamängder för att skapa bra beslutsunderlag för samhällsutvecklingen. Utifrån ett hållbarhetsperspektiv görs bedömningen att den här datamängden bidrar till uppfyllelse av två globala mål, främst ur ett socialt perspektiv:

- ✓ **#11 Hållbara städer och samhällen** – Genom att vara transparent och göra det enkelt att nyttja offentlighetsprincipen så skapar kommunerna och regionen förutsättningar för en inkluderande och deltagandebaserad planering av bostäder.
- ✓ **#16 Fredliga och inkluderande samhällen** – Bidrar till att skapa en transparens och insyn i den offentliga sektorn som kan användas till att bekämpa korruption och mutor. Det bygger effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner samt skapar ett lyhört och inkluderande beslutsfattande.

6.3 Förutsättningar för regional samordning

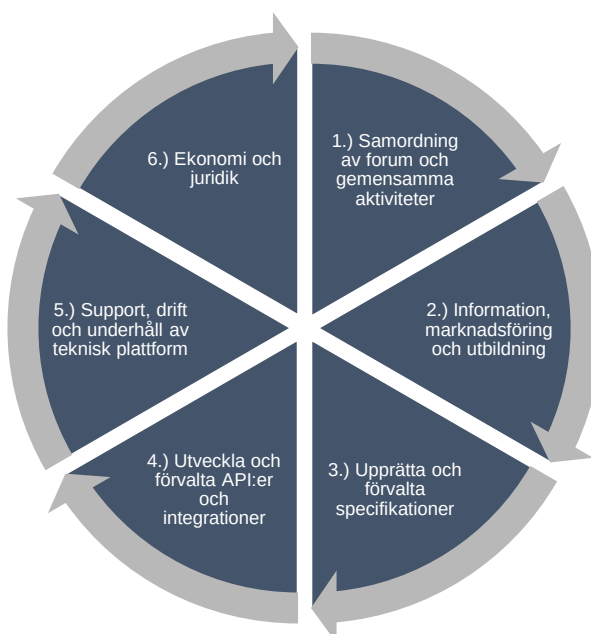
För att kunna bedöma förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom öppna data i Kalmar Län, har följande aktiviteter genomförts:

1. En förmågekartläggning som ska ge svar på om Region Kalmar Län och kommunerna i regionen, har tillgång till de kompetenser och resurser som krävs för att bedriva en regional samverkan inom öppna data.
2. En SWOT- och riskanalys för att identifiera interna och externa faktorer som kan ha negativ eller positiv inverkan på en regional samverkan inom öppna data.
3. En GAP-analys som syftar att beskriva ett önskat läge och vilka aktiviteter som behöver genomföras för att nå målbilden.

6.3.1 Förmågor

I grafiken nedan beskrivs sex förmågor som en regional samordning av öppna data i Kalmar län behöver behärska. Den grundläggande principen för samtliga förmågor är att uppdragen genomförs i nära samverkan med ansvariga för övriga förmågor. Arbetshypotesen är att rollerna i största möjliga mån ska tillsättas av personer eller funktioner som redan idag är verksamma i någon av Kalmar läns kommunala eller regionala verksamheter.

Bild 13 – Förmågor som krävs för gemensam samordning av öppna data

Förmågekartläggningen visar att majoriteten av förmågorna finns inom Region Kalmar Län eller kommunerna idag, men det behöver utredas mer och kan behöva tillsättas situationsanpassat, i alla inledningsvis. Sammantaget är bedömningen är det finns goda förutsättningar för att etablera de förmågor som krävs för att arbeta med att tillgängliggöra information som öppna data.

Tabell 1 – Förmågekartläggning

Roll	Kommentar
Samordnaren	Kompetensen och förmågan att vara samordnare finns, men det behöver utredas vilken organisation eller vilket forum som ska axla rollen. Det finns flera tänkbara alternativ; Kommunförbundet Kalmar län, LänsIT-rådet eller Region Kalmar län.
Kommunikatören	Bedömningen är att denna roll primärt får vara en del av samordnarens uppdrag, med stöd av kommunikatörer och redaktörer hos de berörda aktörerna.
Informationsarkitekten	Den här förmågan finns det ett behov av att utreda ytterligare. Till vissa delar finns den utspridd, ibland hos IT-avdelningen och ibland hos informationsägaren i verksamheten. Inledningsvis kan rollen tillsättas situationsanpassat tills arbetet har kommit i gång på allvar.
Lösningssarkitekten	Likt informationsarkitekten så saknas en dedicerad lösningssarkitekt för detta ändamål. Det är ofta en del av flera uppdrag i arbetsbeskrivningen. Kalmar kommun arbetar med att bygga upp en plattform för API-hantering med en katalog över API:er som integrerar mot deras system. Där bedöms förmågan finnas, men även här blir det en fråga om tid och resurser. Därmed är bedömningen att förmågan kan tillsättas situationsanpassat.
Förvaltningsledaren	Idag finns en samverkan etablera för e-tjänster och journalsystemet Cosmic. Med andra finns det olika samverkansmodeller som kan undersökas och tillämpas för en eventuell regional teknisk plattform för öppna data.
Ekonomi och juridik	Kompetens inom juridik finns hos Region Kalmar Län och Kalmar kommun. I andra fall så rådfrågas exempelvis SKR vid behov. Därmed är bedömningen att förmågan kan tillföras situationsanpassat.

Nedan följer en generell beskrivning av förmågornas syfte och uppdrag.

Samordning av forum och gemensamma aktiviteter

Det behöver tillsättas en person (Samordnaren) med ett grundläggande samordningsansvar för öppna data-samarbetet i Region Kalmar Län. Samordnaren kommer att vara formell kontaktperson för samarbetet med ett övergripande ansvar för att övriga förmågor tillhandahålls med den tillgänglighet, kvalitet och genomförandekraft som förväntas.

Uppdraget omfattar bland annat att inspirera och leda nödvändiga forum inom länet för att identifiera, utveckla och tillgängliggöra öppna data-mängder. Samordnaren är övergripande ansvarig för de initiativ och aktiviteter som genomförs och handlingsplanen för regionens öppna data-samverkan. Likaså omfattar uppdraget att samverka med andra relevanta externa nätverk och initiativ; näringsliv, akademi, journalister/media, frivilligsektorn, slutanvändare och allmänheten i stort. Samverkan med de nationella initiativ som pågår och skapas blir också en del av uppdraget som samordnare.

Aktiv omvärldsbevakning, informationsspridning, marknadsföring och utbildning är en annan viktig del av uppdraget.

Information, marknadsföring och utbildning

Det kommer finnas stora behov av att aktivt tillhandahålla och förmedla information, marknadsföra de initiativ och aktiviteter som genomförs, samt att utbilda politiker, tjänstemän och övriga aktörer som berörs av det öppna data-samarbetet i Kalmar Län.

Beroende på målgrupp och syfte kommer olika arenor och kommunikationskanaler behöva användas; fysiska möten, webbinformation, nyhetsbrev, sociala media, bloggar med mera.

En väl genomtänkt kommunikationsplan kommer att vara nödvändig. Inledningsvis kommer stort fokus ligga på att sprida kunskap om öppna data och dess nytta samt vad det öppna data-samarbetet innebär, men på sikt kommer marknadsföring och information om enskilda initiativ och aktiviteter vara mer relevant att förmedla.

Det behöver tillsättas en person (Kommunikatören) med formellt ansvar för denna förmåga. Kommunikatören ska säkerställa att nödvändiga kompetenser och resurser finns tillgängliga för att kunna genomföra uppdraget med den tillgänglighet, kvalitet och genomförandekraft som förväntas.

Upprätta och förvalta specifikationer

Att upprätta och förvalta specifikationer är en grundläggande förutsättning för att kunna bedriva ett ändamålsenligt och kvalitativt öppna data-samarbete inom Kalmar Län.

Det behöver tillsättas en person (Informationsarkitekt) med formellt ansvar för denna förmåga. I praktiken innebär det att bestämma vilken information som ska tillhandahållas samt hur den ska vara strukturerad och uppbyggd (format, metadata osv). Även juridiska aspekter ska beaktas.

Utgångspunkten ska vara att i största möjliga mån standardisera och tillämpa redan framtagna specifikationer; nationella, internationella, branschrelaterade osv. I de fall sådana saknas ska nya upprättas. Dessa ska harmonisera med gällande riktlinjer, regelverk och standards inom länet. Att förvalta, vidareutveckla och tillgängliggöra specifikationer är en viktig del av uppdraget.

Informationsarkitekten ska säkerställa att nödvändiga kompetenser och resurser finns tillgängliga för att kunna genomföra uppdraget med den tillgänglighet, kvalitet och genomförandekraft som förväntas.

Utveckla och förvalta API:er och integrationer

Med utgångspunkt från framtagna specifikationer, av Region Kalmar Län eller annan part, behöver tekniska lösningar utvecklas och förvaltas för att tillgängliggöra den öppna data för återanvändning. I grund och botten behöver det finnas en teknisk plattform för att skapa och tillgängliggöra öppna data-mängder.

Därutöver kommer det finnas behov av att utveckla tekniska lösningar och digitala flöden för att tillgängliggöra enskilda öppna data-mängder. Omfattningen av den lösning som ska utvecklas kan variera från fall till fall beroende rådande förutsättningar (organisatoriska, juridiska, tekniska osv.) samt på vilket sätt den öppna data är tänkt att återanvändas.

Det behöver tillsättas en person (Lösningsarkitekt) med formellt ansvar för denna förmåga. Lösningsarkitekten ska säkerställa att nödvändiga kompetenser och resurser, exempelvis systemutvecklare, finns tillgängliga för att kunna genomföra uppdraget med den tillgänglighet, kvalitet och genomförandekraft som förväntas.

Support drift och underhåll av teknisk plattform

Sannolikt kommer en gemensam regional teknisk plattform, för att skapa och tillgängliggöra öppna data, bestå av en mängd olika IT-system och digitala tjänster som ska förvaltas och vidareutvecklas. Support, drift och underhåll är grundläggande komponenter i ett sådant arbete.

Vanligtvis behöver ett flertal olika leverantörer anlitas för detta ändamål, oftast organiseras och samordnas detta genom en operativ IT-avdelning (intern eller extern). Det är också vanligt att en förvaltningsmodell tillämpas, exempelvis PM3, för att säkerställa att den tekniska plattformen (Förvaltningsobjektet) förvaltas och utvecklas ändamålsenligt.

Det behöver tillsättas en person (Förvaltningsledare) med formellt ansvar för denna förmåga. Förvaltningsledaren ska säkerställa att nödvändiga kompetenser och resurser, exempelvis system- & supporttekniker, finns tillgängliga för att kunna genomföra uppdraget med den tillgänglighet, kvalitet och genomförandekraft som förväntas.

Ekonomi och juridik

Den sista förmågan omfattar både ekonomi och juridik. De kan givetvis delas upp i två förmågor eftersom båda är viktiga, men med tanke på uppdragens omfattning (i %) har de organiserats inom en och samma förmåga.

Hur som helst, för att kunna bedriva en regional öppna data-samverkan i Kalmar Län, kommer det behöva tillföras finansiella medel som kommer behöva budgeteras inom olika områden och följas upp. Samarbetet kommer dels vara förknippat med fasta kostnader i form av:

- Personella resurser och tekniska plattformar som krävs för att genomföra den regionala samordningen och tillgängliggöra öppna data-mängder.
- Dessutom kommer det behöva tillföras medel för att finansiera informations-, kommunikations- och utbildningsinsatser.
- Likaså kan det bli aktuellt att sponsra de initiativ och aktiviteter som syftar till att utveckla och tillgängliggöra öppna data-mängder.

En finansieringsmodell kommer behöva utarbetas för dessa ändamål. Det kommer också behöva tillföras viss juridisk kompetens till de initiativ och aktiviteter som löpande genomförs.

Bedömningen är att Samordnaren skulle kunna vara formellt ansvarig för dessa förmågor och därmed säkerställa att nödvändiga kompetenser och resurser (ekonomi, juridik, statistik) finns tillgängliga om och när behov uppstår.

6.3.2 SWOT- och riskanalys

Inom ramen för förstudien har en SWOT- och riskanalys genomförts. Identifierade hot och svagheter har riskanalyserats (sannolikhet och konsekvens) och en åtgärdsplan har arbetats fram för samtliga risker.

Frågeställningen som analyserats i SWOT-analysen är:

- "Är det möjligt att etablera en gemensam samverkan för att tillgängliggöra öppna data i Kalmar Län?"

SWOT-analysen visar att det finns flera interna och externa faktorer som kan ha en positiv inverkan på en regional samverkan inom öppna data i Kalmar Län.

En viktig faktor är att det finns ett intresse och vilja hos regionen och kommunerna i Kalmar Län att samverka med att tillgängliggöra öppna data. Genom samverkan skapas goda förutsättningar att arbeta kvalitativt med öppna data, samt bättre möjligheter att påverka leverantörer att utveckla standardlösningar för att tillgängliggöra öppna data. En annan positiv faktor är att det finns en vana att samverka i Kalmar län genom exempelvis Kommunförbundet i Kalmar län och LänsIT-rådet.

En annan positiv faktor är att flera av förmågorna som krävs för en regional samverkan, antingen finns etablerade redan eller kan tillsättas efterhand som behovet uppstår. Dessutom arbetar Kalmar kommun redan med att tillgängliggöra öppna data och bedömningen är att det finns goda möjligheter att vidareutveckla och sprida konceptet till fler kommuner i länet. Dessutom så är öppna data en insats i den regionala digitala agendan och ett område som utgör en del av Kommunförbundet Kalmar läns satsning på samverkan kring digitalisering.

En samverkan kring öppna data ligger också rätt i tiden sett till de insatser som sker på nationell nivå. En ny öppna data-lag, EU:s krav på att tillgängliggöra särskilt värdefulla datamängder som öppna data, samt pågående arbetet med grunddatadomäner och en nationell digital infrastruktur för informationsbyte (som leds av DIGG), är exempel på sådana insatser. Dessa kommer att driva på utvecklingen och öka kraven på den offentliga verksamheten att arbeta aktivt med att tillgängliggöra öppna data.

Som en effekt av de nationella insatserna utreder flera regioner möjligheterna att etablera en regional samordning av öppna data, enligt samma modell som Kalmar län; Blekinge, Gävleborg, Halland, Jönköping, Kronoberg, Skåne, Sörmland, Uppsala och Västerbotten.

SWOT-analysen visar också på ett antal svagheter och hot som riskerar att ha en negativ inverkan på en regional samverkan inom öppna data. Rent generellt så är kunskapsnivån låg om öppna data och dess nytta, vilket bland annat framgår i enkätsvaren där flera respondenter lyfter behovet av utbildning. Den låga kunskapsnivån kan göra det svårt för olika förvaltningar att ta ställning till varför de ska arbeta med att tillgängliggöra öppna data. Kunskapsnivåerna bedöms även kunna påverka resurstillgången. Det finns idag andra

initiativ som är högre prioriterade än öppna data, vilket kan leda till att resurser för att arbeta med öppna data uteblir.

Hos flera kommuner brister även informationsförvaltningen till stor del, vilket kan försvåra arbetet med att identifiera i vilka system som data lagras samt hur den ska tillgängliggöras på bästa sätt. Data kan även vara strukturerat på olika sätt hos kommunerna, vilket kan försvåra hanteringen av gemensamma öppna datamängder. Dessutom används ibland äldre och/eller slutna IT-system som är svåra att få ut data från. Bedömningen är dock att detta inte är problem som är förknippade med öppna data enkom, utan det är ett generellt problem som är förknippat med kommunernas digitala informationshantering.

En annan risk som lyfts är att intressentkartan för öppna data är otydlig, vilket försvårar prioritering och planering av vilka öppna data som ska tillgängliggöras. Om det finns ett bristande intresse eller efterfrågan av öppna data från exempelvis näringsliv och universitet kan det medföra att effekterna av en regional samverkan uteblir. Genom denna analys har intressekartan och de efterfrågade datamängderna förtydligats.

För att hantera identifierade risker har ett antal åtgärder tagits fram vilka beskrivs i tabellerna på efterföljande sidor, samt nästkommande delkapitel 6.3.3.

Tabell 2 – Resultat av genomförd SWOT-analys

Styrkor	Svagheter
• Det finns en vana vid att samverka i Kalmar län • Det finns ett regionalt nätverk etablerat för informationssäkerhet som leds av Länsstyrelsen. • Öppna data är med som en insats i den regionala digitala agendan. • Det finns kompetens om öppna data på samhällsbyggnadskontoret i Kalmar kommun. • Öppna data finns med som en insats på strategisk nivå hos Kalmar kommun. • Bedömningen är att det finns teknisk kompetens och infrastruktur för att tillgängliggöra öppna data hos flera av kommunerna i länet. • Det finns goda möjligheter att vidareutveckla och sprida de öppna data som redan finns publicerade (hos Kalmar kommun), till fler kommuner i länet. • Det finns kommuner i länet som har kunskap och erfarenhet och kan hjälpa övriga kommuner att komma i gång med öppna data. • Det finns många kommuner i Kalmar län som har nya IT-organisationer och/eller IT-/digitaliseringschefer, som kan ha nya infallsvinklar och intresse av att arbeta med öppna data. • Tillsammans har vi bättre möjligheter att påverka leverantörer att utveckla standardlösningar för att tillgängliggöra öppna data och/eller att utveckla sådana lösningar tillsammans.	• Kunskapen om information och informations-säkerhet är relativt låg hos de flesta förvaltningar i Kalmar län. • Informationen är ofta inte strukturerad eller informationsklassad. • Kunskapen om öppna data och dess nytta är generellt låg. Det gör det svårt att ta ställning till om och varför verksamheterna ska arbeta med öppna data. • Långa beslutsvägar och ett stort behov av förankring av syftet ställer stora krav på att påvisa nyttan med öppna data – och att samverka. • Gamla system försvårar tillgängliggörandet av öppna data. Det medför ofta ett ökat leverantörsberoende och kostnader. • Intressentkartan är otydlig, vilket försvårar prioritering och planering av vilka öppna data som ska tillgängliggöras (handlingsplan). • Det finns andra insatser som just nu är högre prioriterade än öppna data.

Möjligheter • Genom att politiken uppmärksammas om de positiva effekterna av att tillgängliggöra öppna data, kan arbetet med öppna data prioriteras och därmed nödvändiga resurser tilldelas. • Öppna data skulle kunna kopplas till det ökade intresset av att börja använda AI, Big Data (BI) och IoT inom de offentliga verksamheterna. • Nya lagar och direktiv kommer att innebära ökad fokus på öppna data. • I och med GDPR har det skapats relativt goda förutsättningar för att se nyttan med att ha kontroll på den data som vi har hos regionen och kommunerna, vilket kan underlätta arbetet med öppna data. • Det finns andra länder som ligger före Sverige inom öppna data, som vi skulle kunna ta lärdom från och återanvända i Kalmar län. • Att koppla arbetet med öppna data till de globala hållbarhetsmålen, kan öka intresset och förståelsen för öppna data hos såväl politikerna som tjänstemannaorganisationerna.	Hot • En otydlighet beträffande nyttan kan medföra att en regional samverkan inte prioriteras och tilldelas de resurser som krävs av politiken. • Det saknas finansieringsmodeller för att öppna upp geografiska data, vilket kan få en följd att den datamängden inte öppnas upp • En oenighet om behovet av en regional samverkan bland berörda aktörer, kan medföra att en etablering helt uteblir eller att den fulla effekten inte uppstår. • En rädsla för att informationsläckage ska uppstå och att man inte tror sig kunna upprätthålla en tillräckligt hög informationssäkerhetsnivå, kan medföra att regionala och kommunala verksamheter inte vill tillgängliggöra öppna data. • På motsvarande sätt finns en rädsla för att tillgängliggörande av öppna data ska medföra ett ökat ifrågasättande och ökad administration som en följd av detta. • Verksamheterna har inte alltid förmågan att se den faktiska, praktiska nyttan – och därmed läggs tid och resurser på andra saker. • Leverantörernas vilja att tillhandahålla API:er för att tillgängliggöra öppna data är alltför ofta låg, vilket påverkar möjligheterna negativt • Genom att tillgängliggöra öppna data ökar risken för att öppna data kan användas på ett otillbörligt sätt, exempelvis genom att kombineras med andra öppna datamängder
---	---

Tabell 3 – Resultat av genomförd Riskanalys

ID	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Åtgärd
R1	Kunskapen om öppna data och dess nytta är generellt låg. Det gör det svårt att ta ställning till om och varför verksamheterna ska arbeta med öppna data.	4	4	16	Genomföra informations- och utbildningsinsatser för att informera om vad öppna data är och dess nytta . Beskriva goda exempel och vägen till framgång. Hänvisa till strategidokument och relaterade insatser. Utredda förutsättningar för stödfinansiering.
R2	Kunskapen om information och informationssäkerhet är relativt låg hos de flesta kommuner i Kalmar län. Information är alltför ofta inte strukturerad eller informationsklassad vilket gör det svårare att veta vilken data som kan/ska tillgängliggöras.	4	3	12	Det finns en oro för att lämna ut information som öppna data. Därmed är behovet av utbildning viktigt, med fokus på informationssäkerhet/-klassning. Tydlighet med vad vi vill uppnå är nödvändig. Genomföra riskanalys innan datan publiceras. Samma åtgärd som R1.
R3	Långa beslutsvägar och ett stort behov av förankring av syftet ställer stora krav på att påvisa nyttan med öppna data – och att samverka. En otydlig nytta kan leda till arbetet inte prioriteras eller får stöd.	4	5	20	Förutsättningarna varierar mellan kommuner. Inledningsvis samma åtgärd som R1.
R4	Gamla system försvårar tillgängliggörandet av öppna data, vilket ofta medför ett ökat leverantörsberoende och ökade kostnader.	4	4	16	Leverantörsberoendet är ofta stort oavsett ålder. Ställa krav vid upphandling av nya system. Genom att samverka vi gemensamma lösningar utvecklas kostnadseffektiv.
R5	Intressentkartan är otydlig, vilket försvårar prioritering och planering av vilka öppna data som ska tillgängliggöras (handlingsplan).	5	4	20	Kartlägga intressenter och deras behov/önskemål om öppna data. Förmedla resultatet av efterfrågade datamängder från akademi och näringsliv. Fråga kontaktcenter, medborgarkontor och övriga verksamheter om vilka data som efterfrågas. Undersöka vilka data som kommuner lägger ut.
R6	Det finns andra insatser som just nu är högre prioriterade än öppna data, vilket kan innebära att resurser för att arbeta med öppna data uteblir.	4	4	16	Som R1 & R5. Kan ta tid.

ID	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Åtgärd
R7	Det är en utmaning att etablera andra insatser som just nu är högre prioriterade än öppna data, vilket kan innebära att resurser för att arbeta med öppna data uteblir.	1	5	5	Tydlighet med vad vi vill uppnå nödvändig. Givet att alla går med när de är redo så är detta inget problem.
R8	En oenighet om behovet av en regional samverkan bland berörda aktörer, kan medföra att en etablering helt uteblir eller att den fulla effekten inte uppstår.	4	3	12	Samma som R7.
R9	En rädsla för att informationsläckage ska uppstå och att man inte tror sig kunna upprätthålla en tillräckligt hög informationssäkerhetsnivå, kan medföra att regionala och kommunala verksamheter inte vill tillgängliggöra öppna data.	3	5	15	Samma som R2 och R7.
R10	Det finns en rädsla för att tillgängliggörande av öppna data ska medföra ett ökat ifrågasättande och ökad administration som en följd av detta.	4	2	8	Genom att samverka kan vi stödja varandra och minska rädslan för detta.
R11	Genom att tillgängliggöra öppna data ökar risken för att öppna datan kan användas på ett otillbörligt sätt, exempelvis genom att kombineras med andra öppna datamängder.	1	3	3	Genom att genomföra en riskanalys med rätt kompetenser involverade uppstår inte detta.
R12	Leverantörernas vilja att tillhandahålla API:er för att tillgängliggöra öppna data är alltför ofta låg, vilket påverkar möjligheterna negativt.	3	4	12	Genom att samverka kan vi stödja varandra och påverka leverantörerna att utveckla de API:er vi önskar. Mer kostnadseffektivt.
R13	Det saknas finansieringsmodeller för att öppna upp geografiska data, vilket kan få en följd att data inte öppnas upp.	4	4	16	Se R1 + invänta besked från EU om särskilt värdefulla datamängder
R14	Verksamheterna har inte alltid förmågan att se den faktiska, praktiska nyttan, därmed läggs tid och resurser på andra saker.	4	4	16	Som R1 & R5. Kan ta tid.
R15	En otydlighet beträffande nyttan kan medföra att en regional samverkan inte prioriteras och tilldelas de resurser som krävs av politiken.	4	4	16	Som R1 & R5. Kan ta tid.

6.3.3 GAP-analys och förslag till handlingsplan

Som en del i bedömningen av förutsättningarna för en regional samordning av öppna data, har en GAP-analys genomförts med syfte att beskriva ett önskat läge och vilka aktiviteter som behöver genomföras för att nå det önskade läget.

Analysen visar att förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom öppna data är goda i Kalmar län. Vid ett eventuellt beslut om att etablera en regional samverkan inom öppna data, behöver till att börja med en samordnare tillsättas med ansvar för att driva på och leda etableringen.

Samordnaren kommer inledningsvis ansvara för ett förberedande utredningsarbete och för att genomföra olika former av informations- och utbildningsinsatser. Detta behöver ske inom alla beslutsnivåer för att öka kunskapen om öppna data och dess nytta hos de kommunala och regionala verksamheterna i Kalmar län. Syftet är att skapa intresse hos verksamheterna, som är informationsägare, att börja arbeta aktivt med att tillgängliggöra öppna data.

Parallellt med genomförandet av informations- och utbildningsinsatserna, är det relevant att utreda behovet av att införa en gemensam, regional teknisk plattform för att publicera öppna data. Att utreda långsiktig finansiering och möjligheterna att söka EU-medel är också en naturlig del av etableringsprocessen.

Flera identifierade risker har sitt ursprung i att verksamheterna i vissa fall saknar en samstämmig bild över hur informationen är strukturerad, vart den finns och hur den ska tillgängliggöras som öppna data. Den frågan sträcker sig längre än öppna data och bör vara en del av den ordinarie informationshanteringen. En åtgärd på kort sikt är att förenkla och börja med enklare mer lättillgängliga datamängder genom att exempelvis återanvända redan framtagna standarder och att publicera öppna data som andra regioner och kommuner redan publicerar. Resultatet från den här förstudiens utredning, om efterfrågade datamängder från näringsliv och universitet, kan ligga till grund för det arbetet och bör därmed förmedlas vidare till berörda regionala och kommunala förvaltningar och bolag.

Det behöver även ställas krav på öppenhet i de upphandlingar som successivt genomförs.

Lyckas verksamheterna med de insatser som beskrivs ovan kommer arbetsinsatsen och kostnaden för att tillgängliggöra öppna data vara förhållandevis låg och nyttan gradvis öka. Det visar erfarenheter från andra offentliga verksamheter som arbetat med öppna data under en längre tid. För att dessutom bibehålla fokus på hållbarhet och de globala målen bör en del av informations- och utbildningsinsatserna höja kompetensen för de globala målen och hur datamängder kan kategoriseras enligt de på ett standardiserat sätt. Genom kategorisering av data blir det enklare att följa upp arbetet med de globala målen.

Bedömningen är att flera av insatserna kan påbörjas redan under 2021 och genomföras inom ramen för Kommunförbundet Kalmar läns befintliga uppdrag.

En etablering av en regional samverkan kan ske stegvis och ett eventuellt införande av en regional teknisk plattform för öppna data, kan tidigast ske under 2022.

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av de insatser som föreslås:

- Förankring i styrande och ledande forum.
- Ta fram informations- och utbildningsmaterial som bland annat tydliggör nyttan med öppna data, samt hur man går till väga.
- Genomföra informations-, kommunikations- och utbildningsinsatser för politik, ledning och verksamheter.
- Utredda långsiktig finansiering och möjligheterna att söka EU-medel.
- Utredda om samordnarrollen kan tas av redan etablerade aktörer som Kommunförbundet Kalmar län eller LänsIT-rådet.
- Tillsätta samordnaren och övriga förmågor, etablera den regionala samordningsgruppen vilket även omfattar att tillsätta lokalt öppna data-ansvariga hos regionen och kommunerna. Detta förväntas ske successivt.
- Kartlägga vilken information som efterfrågas av datakonsumenter och prioritera vilka datamängder som kommunala och regionala verksamheter vill/kan tillgängliggöra som öppna data om en regional samverkan etableras.
- Utredda behovet av en gemensam regional teknisk plattform.
- Eventuellt upphandla och införa en regional teknisk plattform.

Strategin föreslås vara att kommunala och regionala verksamheter successivt medverkar i det regionala öppna data-samarbetet, i takt med att de är redo.

6.3.4 Teknisk plattform – principskiss

Inom ramen för nulägesanalysen har en principskiss för en teknisk plattform utarbetats. Syftet är att övergripande visualisera och beskriva hur öppna data är tänkt att tillgängliggöras och återanvändas (bild 14), samt beskriva hur den tekniska plattformen i praktiken kommer bestå av en blandning av gemensamma och lokala IT-system för att skapa de digitala flöden som krävs för att kunna tillgängliggöra öppna data på ett effektivt och kvalitativt sätt (bild 15).

Bild 14 – Principskiss för tillgängliggörande och återanvändning av öppna data

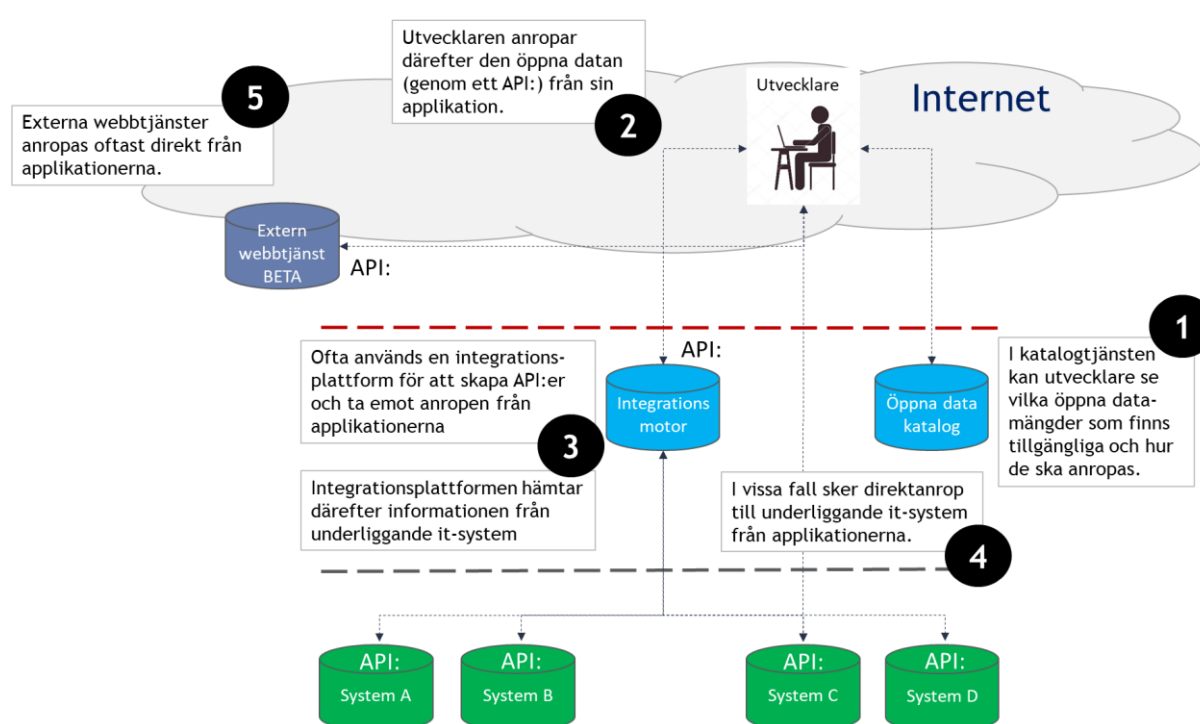
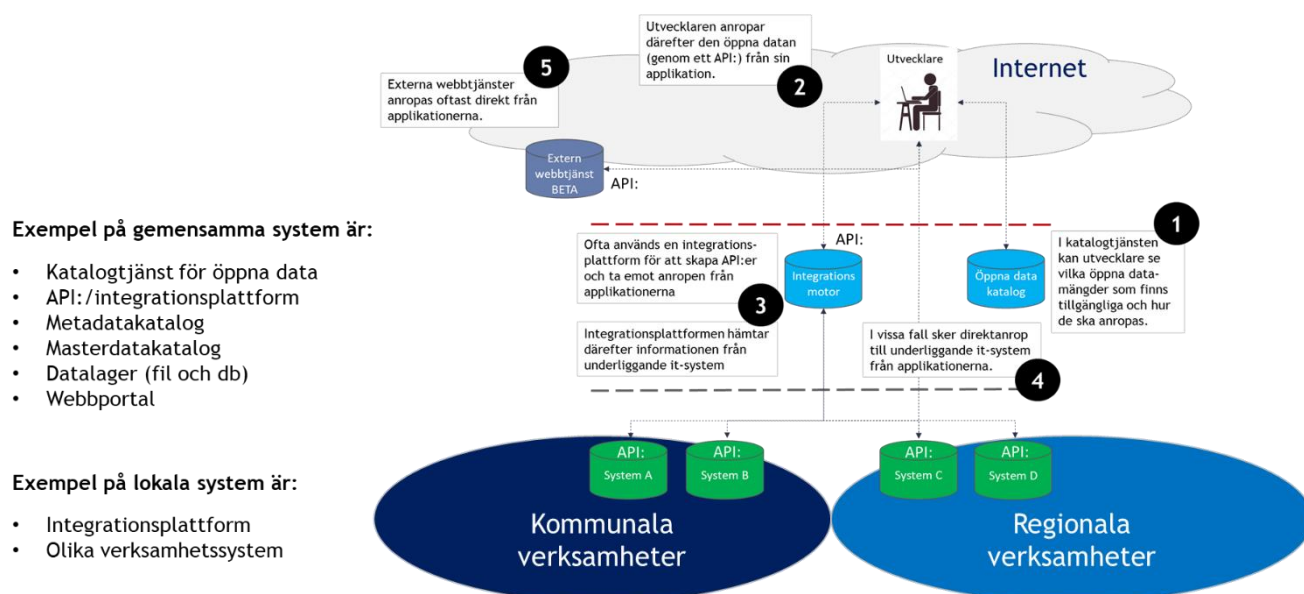

Bild 15 – Principskiss för en regional teknisk plattform som integreras med lokala it-system för att tillgängliggöra öppna data

Ambitionen är att den regionala samordningen ska skapa tekniska förutsättningar som innebär att det är enkelt och kostnadseffektivt för en kommunal eller regional verksamhet att tillgängliggöra öppna datamängder via den gemensamma tekniska plattformen.

En del i detta arbete är givetvis att med enad front förmå systemleverantörerna att utveckla funktioner, exempelvis API:er, som innebär att information från deras it-system enkelt kan tillgängliggöras som öppna data utan kundunika anpassningar. Det kommer snabba på utvecklingen och bidra till att fler datamängder kan tillgängliggöras som öppna data i både Kalmar län och i övriga Sverige.

Fördjupad teknisk utredning

Om beslut fattas om att gå vidare i processen med att etablera en gemensam samordning för tillgängliggörande av öppna data i Kalmar län, kommer en fördjupad teknisk utredning behöva genomföras. Sannolikt kommer den att innefatta både nationella, regionala och lokala aspekter. Därmed behöver aktörer från samtliga nivåer medverka i en sådan utredning.

6.3.5 Beräknade kostnader

Inom ramen för nulägesanalysen har en grov kostnadsuppskattning genomförts, för att bedriva en gemensam samordning inom öppna data i Kalmar län.

Uppskattningen omfattar följande:

- Organisation för regional samordning (de 6 förmågorna),
- Genomförande av informations-, kommunikations- och utbildningsinsatser,
- Installation, förvaltning och vidareutveckling av regional teknisk plattform,
- Genomförande av projekt för att gemensamt utveckla och tillgängliggöra öppna datamängder i länet.

Uppskattningen baseras bland annat på erfarenheter från den regionala samverkan inom öppna data som bedrivs i Västra Götaland, samt de diskussioner som förts under workshops i denna analys.

- Samordnaren, 30% av en heltid
- Kommunikatör, 5% av en heltid
- Informationsarkitekt, 10% av en heltid
- Lösningsarkitekt, 10% av en heltid
- Förvaltningsledare, 5% av en heltid (om en regional teknisk plattform införs)
- Ekonomi och juridikstöd, 5% av en heltid

Sammantaget bedöms det personella behovet för en regional samordningsgrupp uppgå till 65% av en heltid. Omräknat i lönekostnader motsvarar det en kostnad om 468 000 kronor per år baserat på att en årsarbetare motsvarar en kostnad om 720 000 kronor per år.

Genomförande av informations-, kommunikations- och utbildningsinsatser förväntas ske inom ramen för samordningsgruppens ansvar. Erfarenheter från Västra Götaland har påvisat att merparten av dessa kan genomföras på distans. För att täcka eventuella kostnader för framställning av material, hyra av lokaler och liknande föreslås en budget om 25 000 kronor per år. Därutöver föreslås att utvecklingsmedel om 200 000 kronor per år tillförs för att finansiera genomförandet av regionala öppna data-projekt.

Om beslut fattas om att upphandla och införa en regional teknisk plattform, tillkommer licens och förvaltningskostnader. Kostnaden kan variera beroende på hur på hur avancerad plattform som införs, men en rimlig uppskattning är att licens och supportkostnaden från en tänkbar leverantör kommer att uppgå till cirka 425 000 kronor per år fullt utbyggd, dvs. Region Kalmar län och samtliga kommuner i Kalmar län omfattas. Hur kostnaderna är fördelade redovisas i sammanställningen på nästa sida.

Utöver dessa kostnader tillkommer kostnader för lokala anpassningar i IT-system hos de kommunala och regionala verksamheter som tillgängliggör öppna data. Dessa finansieras av varje enskild kommunal och regional verksamhet.

Bild 16 – Utkast på kostnadsberäkningsunderlag

Beskrivning	Uppskattad kostnad	Kommentar
Centrala resurser (förmågor)		<i>Not./ Beräknande kostnader baseras på att 1 åa = 720 000 kr</i>
1. Samordnare	216 000 kr	30 % heltid
2. Kommunikatör	36 000 kr	5 % heltid
3. Informationsarkitekt	72 000 kr	10 % heltid
4. Lösningarkitekt	72 000 kr	10 % heltid
5. Förvaltningsledare	36 000 kr	5 % heltid
6. Ekonomi och juridikstöd	36 000 kr	5 % heltid
Delsumma:	468 000 kr	/år
Information, kommunikation & utbildning		
- Löpande kostnader	25 000 kr	Framställning av material, lokaler för utbildning, kostnader för lärare etc.
Delsumma:	25 000 kr	/år
Regional teknisk plattform		
- Licenser, köp av extern tjänst	400 000 kr	Enligt uppgift från leverantör, fullt utbyggd samtliga kommuner (ej portal + 100 tkr)
- Support- och systemförvaltningstjänster	25 000 kr	Kostnader för support, drift och underhåll från leverantör
Delsumma:	425 000 kr	/år
Utvecklingsbudget		
- Genomförande av regionala projekt (3-5st/år)	200 000 kr	Systemutvecklingskostnader för att utveckla och publicera öppna datamängder
Delsumma:	200 000 kr	/år
Totalt:	1 118 000 kr	/år

6.3.6 Finansieringsmodell

I dagsläget finns det ingen vedertagen finansieringsmodell som skulle kunna tillämpas för att fördela kostnaderna mellan medverkande parter, om en regional samverkan inom öppna data etableras i Kalmar län. Det innebär att en sådan behöver arbetas fram som en del av etableringsprocessen.

6.4 Slutsats

Sammantaget visar förstudien att förutsättningarna för att etablera en regional samverkan inom öppna data är goda i Kalmar län enligt föreslagen handlingsplan. En viktig faktor är att det finns ett intresse och en grundläggande vilja till att samverka regionalt inom öppna data. Det finns även etablerade samverkansstrukturer idag genom LänsIT-rådet och Kommunförbundet Kalmar län, som skulle kunna vara ett forum för att samordna och bedriva en regional samverkan inom öppna data i Kalmar län.

Förmågekartläggningen påvisar att de regionala och kommunala verksamheterna i Kalmar län tillsammans besitter de förmågor som krävs för att samordna arbetet med öppna data, samt att dessa kan tillsättas inom en rimlig tidshorisont, om ett formellt inriktningsbeslut fattas.

Förstudien visar även att det finns en efterfrågan hos både näringslivet och universitetet i Kalmar län att ta del av öppna data för att skapa nya produkter och tjänster samt stärka utbildningskvaliteten. Genom att börja tillgängliggöra den data som efterfrågats i förstudien kan regionen och kommunerna i Kalmar län driva på sitt arbete med utvecklingen av ett mer hållbart samhälle.

Öppna data är också ett område som ligger bra i tiden att börja arbeta aktivt med, för att ta del av de positiva effekterna av de insatser som sker på nationell nivå och inom EU. Dessutom kommer en ny öppna data-lag att träda i kraft januari 2022. Bedömningen är att insatserna och lagen kommer medföra ökade krav på att den offentliga sektorn i Sverige arbetar aktivt med att tillgängliggöra öppna data. Det är inte minst viktigt för att öka Sveriges innovations- och konkurrenskraft – lokalt, regionalt och nationellt. En regional samverkan är ett bra sätt att skapa goda förutsättningar för att möta dessa krav.

Sammanfattningsvis är slutsatsen att det finns goda förutsättningar för att fortsätta driva frågan om att etablera en regional samverkan inom öppna data i Kalmar län enligt föreslagen handlingsplan (punkt 6.3.3). En regional samverkan ses som en grundläggande förutsättning för att kommunala och regionala verksamheter med begränsade resurser ska kunna arbeta kvalitativt och effektivt med att tillgängliggöra öppna data över tid.

Avslutningsvis vill vi poängtera att tillgängliggörande av öppna data inte ska ses som ett enskilt isolerat utvecklingsområde eller insats. I stället är framgångsfaktorn att integrera arbetet med öppna data som en naturlig del av de kommunala och regionala verksamheternas informationshantering och digitala utveckling för att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet, kvalitet och genomförandekraft.

7 Bilagor

Bilaga 1. Resultat från Workshop 5 – Hållbarhet och efterfrågade datamängder

Bilaga 2. Enkät svar öppna data-samverkan i Kalmar län.

8 Källor

DIGG: Delrapport avseende regeringsuppdrag rörande öppna data, öppen och datadriven innovation och AI (2019-139), 31 mars 2020

EU Dataportal: The Economic Impact of Open Data, 26 januari 2020.

DIGG: Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata (2018:31), 23 maj 2019.

DIGG: Säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga sektorn (2019:100), 15 augusti 2019.

Infrastrukturdepartementet: Sveriges handlingsplan för Open Government Partnership 2019–2021, 6 september 2019.

Statskontoret: Den offentliga förvaltningens arbete med att tillgängliggöra offentlig information (2018:2), 9 januari 2018.

OECD: OECD Open Government Data Report, Executive Summary, 27 september 2018.

OECD: Digital Government Review of Sweden, oktober 2018.

OECD: Recommendation on Digital Government Strategies, 15 juli 2014

Regeringskansliet: Öppna data och datadriven innovation. Projekt: 330048659

Internetstiftelsen: Öppna data – guide för beslutsfattare. Mars 2017.

Sambruk: Öppna data skulle spara mycket pengar för kommunerna vid enkätsvar.

9 Deltagarna i arbetet

Filip Dijak, utredare, Knowit

Fredrik Eriksson, utredare, Knowit

Magnus Garp, Region Kalmar Län/Kalmar kommun

Anna Soltorp, Region Kalmar Län

Niclas Johansson, Region Kalmar Län

Henrik Andersson, Emmaboda kommun

Hugo Persson, Oskarshamns kommun

Håkan Johansson, Kalmars kommun

Linus Martinsson, Torsås kommun

Magnus Larsson, Västerviks kommun

Magnus Olsson, Nybro kommun

Maria Oscarsson, Högsby kommun

Niklas Palmqvist, Borgholms & Mörbylånga kommun

Simon Vestlund, Kalmars kommun

Stefan Malmberg, Vimmerby kommun

Thobias Tideman, Hultsfreds kommun

Torbjörn Andersson, Mönsterås kommun